

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! atheneum Tervuren te TERVUREN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 107706

Instelling GO! atheneum Tervuren

Directeur Katty ELIAS

Adres Hippolyte Boulengerlaan 7 - 3080 TERVUREN

Telefoon 02-766.11.11

E-mail info@katervuren.be

Website <http://www.katervuren.be>

Bestuur van de instelling GO! scholengroep Midden-Brabant

Adres Waversesteenweg 41 - 3090 OVERIJSE

Scholengemeenschap SGSO Midden-Brabant

Adres Waversesteenweg 41 - 3090 OVERIJSE

CLB GO! CLB Vilvoorde

Adres de Bavaylei 136 bus 2 - 1800 VILVOORDE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 14-03-2016,15-03-2016,16-03-2016,17-03-2016,18-03-2016

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 18-03-2016

Datum bespreking verslag met de instelling 28-04-2016

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Marjan MEULEWAETER

Teamleden Olivier DOUVERE, Henk FORIERS, Geert POLFLIET, Chris VAN
WOENSEL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)	8
3.1.1.2 Chemie in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan 2012/007) en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen wiskunde (leerplannen 2014/007 en 2011/014).....	11
3.1.1.3 Engels in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Wetenschappen-wiskunde (leerplannen 2012/003 en 2014/014)	13
3.1.1.4 Fysica in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen 2006/048 en 2014/010)	15
3.1.1.5 Latijn in eerste graad in de A-stroom, in aso tweede graad in de studierichting Latijn en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen en Latijn-wiskunde (leerplannen 2008/003, 2008/15 en 2008/ 023).....	17
3.1.1.6 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2010/004)	19
3.1.1.7 Nederlands in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2010/003)	20
3.1.1.8 Wetenschappelijk werk in de eerste graad in de A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan 2011/002).....	23
3.1.1.9 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2005/044)	24
3.1.1.10 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2006/060)	26
3.1.1.11 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplan 2006/059)	29
3.1.1.12 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica (leerplannen 2005/069 en 2005/070).....	31
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	33
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	34
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	34
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	35
4.1 Leerbegeleiding.....	35
4.2 Evaluatiepraktijk	37
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	42
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	44
6.1 Wat doet de school goed?	44
6.2 Wat kan de school verbeteren?	44
6.3 Wat moet de school verbeteren?	44
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	45
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG.....	45

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
 Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal structuuronderdelen.
 Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 De onderwijsinspectie onderzoekt ook altijd de vakoverschrijdende eindtermen.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.

2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het Koninklijk Atheneum Tervuren is een aso-tso school in de rand van de Brusselse agglomeratie. Naast een breed aso-aanbod biedt de school ook een aantal studierichtingen aan binnen het tso in het studiegebied handel.

De school kent de afgelopen jaren een grote toename van het aantal leerlingen. Dit zorgt voor een aantal uitdagingen, bijvoorbeeld op het vlak van infrastructuur.

De resultaten van de leerlingen sporen voor de meeste aso-studierichtingen met de Vlaamse gemiddelden. Voor de tso-studierichtingen liggen deze iets lager. De laatste jaren heeft de school zich voor deze doelgroep extra ingezet door meer aandacht te besteden aan competentiegericht onderwijs.

Het erkenningsonderzoek toont aan dat de school de onderwijsreglementering goed respecteert en dat ze voldoende aandacht schenkt aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'. Verder wijst de doorlichting uit dat voor de meeste vakken de leerplanrealisatie voldoende tot kwaliteitsvol is. De leerplanrealisatie voor Latijn in alle graden en voor wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde zijn voorbeelden van goede praktijk. Ook de realisatie van de onderzoekscompetentie in de pool Wetenschappen is lovenswaardig. Daarnaast zijn er tekorten voor wetenschappelijk werk in de basisoptie Moderne wetenschappen en voor wiskunde in de studierichting Economie-moderne talen. Deze zijn te wijten aan een onvolledig aanbod en een niet-valide evaluatiepraktijk. Ook de leerplanrealisatie van het moderne-talenonderwijs kan gelijkgerichter. De vakoverschrijdende eindtermen krijgen voldoende invulling, maar een inhoudelijke professionalisering dringt zich op. De onderwijsinspectie vertrouwt op het schoolbeleid en de expertise van de vakgroepen om deze verbeterpunten en tekorten aan te pakken.

De twee leden van het directieteam leiden samen de school. Beleidsbeslissingen worden consequent genomen vanuit de kernwaarden van de schoolvisie, namelijk het stimuleren van leergierigheid, welbevinden en betrokkenheid. De schoolleiding, de stuurgroep, de werk- en vakgroepen slagen erin een participatief en doelgericht beleid te voeren. De school staat garant voor een werkomgeving met aandacht voor het welbevinden van leerlingen en personeelsleden. Ook de ouders worden nauw betrokken bij het leertraject van hun kinderen.

De school werkt ontwikkelingsgericht aan de onderwijskundige processen. De motor tot vernieuwing is de uitgesproken visie rond evalueren, waarbij zowel de begeleidende als de beoordelende rol van evaluatie benadrukt wordt. De school wil een betere afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen. Daarnaast wil ze de feedback bij de evaluaties duidelijker en krachtiger maken, zodat leerlingen het leerproces beter in eigen handen kunnen nemen. Het systeem van oefen- en productevaluaties is nog in volle ontwikkeling en staat nog niet op punt, maar feit is dat het schoolteam de evaluatiepraktijk grondig bespreekt en erover reflecteert. Het doelgericht opvolgen en ondersteunen van het team om het vernieuwde evaluatiebeleid verder te implementeren, blijft de uitdaging. Net zoals de evaluatiepraktijk is ook de leerbegeleiding gericht op de ontwikkeling van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid bij het studeren. De school schenkt veel aandacht aan de curatieve leerbegeleiding via uitgebreide persoonlijke feedback en remediëringsoopdrachten in functie van de noden van de leerlingen. Leerlingenbegeleiders nemen een belangrijke rol op bij het begeleiden van leerlingen in de fase van de verhoogde zorg.

De cel leerlingenbegeleiding, de stuurgroep, de werkgroepen en de klassenraden spelen elk hun rol bij de uitbouw van de leerbegeleiding. De basisgedachten van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' kunnen breder gedragen worden.

De school verzamelt en analyseert al jarenlang tal van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens. Ze gebruikt die voor het bepalen van beleidsprioriteiten en het bewaken van de kwaliteit. Het meer doelgericht ondersteunen van de kwaliteitszorg in de vakgroepen kan ervoor zorgen dat de leerplanrealisatie in alle vakken beter gegarandeerd wordt.

Tijdens de doorlichting toonden de schoolleiding en het schoolteam daadkracht en expertise om de vastgestelde tekorten op korte termijn zelfstandig weg te werken zonder opvolging van de inspectie. Om deze reden beslist het doorlichtingsteam een gunstig advies toe te kennen voor de erkenningsvoorwaarden. Ook voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' krijgt de school een gunstig advies.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

	Basisvorming	Specifiek gedeelte
VOET	x	
Graad 1 A	natuurwetenschappen, Nederlands	Latijn
Graad 1 Handel	natuurwetenschappen, Nederlands	
Graad 1 Latijn	natuurwetenschappen, Nederlands	Latijn
Graad 1 Moderne wetenschappen	natuurwetenschappen, Nederlands	wetenschappelijk werk
Graad 2 ASO Economie	Engels	
Graad 2 ASO Humane wetenschappen	Engels, wiskunde	
Graad 2 ASO Latijn	Engels	Latijn
Graad 2 ASO Wetenschappen	chemie, Engels	chemie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	wiskunde	
Graad 3 ASO Economie-wetenschappen	chemie, Engels, fysica	chemie, fysica
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	Engels, wiskunde	wiskunde
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen		Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	Engels, wiskunde	Latijn, wiskunde
Graad 3 ASO Moderne talen-wetenschappen	chemie, fysica	chemie, fysica
Graad 3 ASO Wetenschappen-wiskunde	chemie, Engels, fysica, wiskunde	chemie, fysica, wiskunde
Graad 3 TSO Boekhouden-informatica	wiskunde	wiskunde

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Vakoverschrijdende eindtermen (VOET)

Voldoet

De school streeft in voldoende mate de VOET bij haar leerlingen na.

Beleid	De vernieuwde visie en de planning voldoen en worden in schooljaar 2015-2016
Doelgerichtheid	geïmplementeerd.

In het pedagogisch project van de school zijn een aantal aspecten van de VOET aanwezig en deze maken deel uit van de schoolcultuur. Het KA Tervuren staat open voor alle leerlingen ongeacht geslacht, nationaliteit, herkomst, filosofische of ideologische overtuiging en stelt dat deze verscheidenheid door iedereen wordt aanvaard en geëerbiedigd. De school legt de nadruk op verantwoordelijkheidszin, positief kritische ingesteldheid, zin voor initiatief, leergierigheid, netheid, orde, eerlijkheid, samenwerking, tolerantie en het nakomen van afspraken.

In de dagelijkse werking van de school is voortdurend aandacht voor aspecten zoals respect hebben voor ieders mening, betrokken zijn bij de sociale werkelijkheid, opkomen voor en eerbiedigen van de Rechten van de Mens, respect voor de gelijkwaardigheid van mensen.

Het nastreven van de VOET gebeurt tijdens de lessen, verschillende projecten en de jaarlijkse geïntegreerde werkperiodes (GWP's). De school registreert en analyseert het nastreven van de VOET zowel op vakniveau als in de bestaande projecten en de GWP's met het doel zoveel mogelijk leerlingen in contact te brengen met zoveel mogelijk vakoverschrijdende eindtermen. Een brede bevraging bij leerlingen, leraren en ouders naar waarden en normen gaf input voor het leggen van prioriteiten, die wel veeleer vanuit het pedagogisch project van de school dan vanuit de VOET vertrekken.

Een VOET-plan per graad wordt tijdens schooljaar 2015-2016 via de vakken geïmplementeerd. De schoolprojecten worden samengebracht in een VOET-plan op schoolniveau.

Ondersteuning De organisatiestructuur functioneert vrij adequaat. De directie stuurt het VOET-beleid aan in samenspraak met de werkgroep Respect, die de coördinatie van de VOET-werking op zich neemt. De taak van de werkgroep bestaat onder andere uit het ontwikkelen van methodieken om de VOET-werking zichtbaar en meetbaar te maken, de analyse van de VOET op school om lacunes bloot te leggen en leraren te ondersteunen en te stimuleren om aan de VOET te werken. De inhoudelijke invulling van de VOET is alsnog de verantwoordelijkheid van de vakleraren en de leraren die de projecten inrichten.

De school maakt gebruik van een aantal communicatiekanalen om het draagvlak voor de VOET-werking te vergroten zoals personeelsvergaderingen, pedagogische studiedagen en dinsdagberichten. Op het elektronisch leerplatform wordt informatie over de VOET ter beschikking gesteld van de leraren. Ook de leerlingenraad wordt betrokken bij de VOET-werking.

Doeltreffendheid De evaluatie heeft betrekking op meerdere aspecten van de VOET-werking, is vrij systematisch uitgebouwd en leidt tot duidelijke conclusies en bijstellingen.

De school doet een beroep op de pedagogische begeleidingsdienst om haar VOET-werking te evalueren. Een zelfevaluatie in 2014-2015 leidde tot bijstellingen in het beleid en gaf aanleiding tot het organiseren van nieuwe activiteiten. Een aantal daarvan zijn echter veeleer vrijblijvend voor de leerlingen, zodat er geen garantie is dat de volledige doelgroep, voor zover die bepaald is, bereikt wordt. De vakgroepen ontwikkelden wel een leerlijn over de graden heen voor de hen toegewezen VOET met het oog op het bereiken van alle leerlingen.

De school doet inspanningen om de VOET van de stam aan de contexten te koppelen. Maar deze koppeling blijft inhoudelijk op de vlakte en hier zijn nog verdere stappen te nemen om tot zinvolle combinaties te komen. In het registratiedocument geven een aantal vakken aan alleen te werken aan de eindtermen uit de stam en wordt de relatie met de VOET uit de contexten niet gelegd. Uit het onderzoek blijkt verder dat de inspanning op vakniveau een wisselend beeld oplevert en dat de inhoudelijke expertise van een aantal leraren betreffende de VOET hiaten vertoont.

Een aantal initiatieven zijn vrij recent en hebben nog tijd nodig zich te verankeren in de schoolwerking.

Ontwikkeling Er zijn een aantal professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en de effectiviteit ervan zijn nog beperkt. Bijscholingen in verband met de VOET vinden vooral plaats op school en handelen over registratietechnieken.

De school geeft blijk van een grote ontwikkelingsdynamiek in verband met de VOET-werking. Zoals de school zelf aangeeft, gebeurde het nastreven van de VOET in het verleden meestal informeel. De school is gestart een meer structurele werking op te zetten en plant bovendien de ontwikkeling van objectieve kijkwijzers om het nastreven van de VOET zichtbaar te maken.

Tegen schooljaar 2018-2019 wordt er werk gemaakt van de communicatie rond de VOET naar ouders en leerlingen via het leerlingvolgsysteem.

Uitvoering
Sociorelationele
ontwikkeling

De meerderheid van de eindtermen wordt bij de meeste leerlingen nagestreefd.

De school investeert in teamgeest bij de leerlingen en zet activiteiten op touw om een warm schoolklimaat tot stand te brengen, waarbij een groot aantal eindtermen in verband met interactie, communicatie en relationele ontwikkeling aan bod komen. Naast traditionele teambuildingsactiviteiten kunnen de leerlingen sterren verdienen door in hun vrije tijd opdrachten uit te voeren ofwel op initiatief van de leraren ofwel op initiatief van de leerlingen zelf. Een groot aantal VOET uit de context sociorelationele ontwikkeling zijn hier terug te vinden.

Het bespreken van opvattingen over medische, psychologische en sociale aspecten van samenlevingsvormen, veilig vrijen, gezinsplanning, zwangerschap en zwangerschapsafbreking gebeurt zowel in de wetenschaps- als de levensbeschouwelijke vakken.

De taalvakken en het vak geschiedenis leveren een grote bijdrage aan het nastreven van de eindtermen in verband met kunst en cultuur, die gerelateerd zijn aan de vakinhouden en de betreffende leerplannen.

Socioculturele samenleving

De meerderheid van de eindtermen wordt bij de meeste leerlingen nagestreefd.

Eindtermen in verband met socioculturele samenleving komen geregeld aan bod in terugkerende projectdagen zoals 'Schrijf ze vrij'. Tijdens de jaarlijkse geïntegreerde werkperiodes is er extra aandacht voor diversiteit en solidariteit. De taalvakken en het vak geschiedenis leveren een aanzienlijke bijdrage aan het nastreven van de eindtermen in verband met verschillende leef- en omgangsgewoontes en andere culturele en sociale groepen.

De doelen in verband met kunst en cultuur worden nagestreefd aan de hand van extra-murosactiviteiten. Verder stimuleert een recent project met de naam CultK@t de leerlingen deel te nemen aan een brede waaier van culturele activiteiten. De wederzijdse beïnvloeding van kunst, cultuur, techniek, politiek, economie, wetenschappen en levensbeschouwing komt veeleer impliciet aan bod.

3.1.1.2 Chemie in aso tweede graad in de studierichting Wetenschappen (leerplan 2012/007) en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen wiskunde (leerplannen 2014/007 en 2011/014)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden volledig en met voldoende aandacht voor het ontwikkelen van wetenschappelijke vaardigheden gerealiseerd. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces.

Onderwijsaanbod	De vakinhoudelijke leerplandoelstellingen worden in het algemeen volledig, voldoende evenwichtig en op een gepast beheersingsniveau aangeboden. In het tweede leerjaar van de derde graad overstijgt het aanbod voor het onderdeel organische chemie soms het gewenste beheersingsniveau. Er wordt weinig gedifferentieerd in het aanbod tussen de verschillende lesgroepen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Samenhang</i>	

De leraren verbinden geregeld de wetenschappelijke concepten met de leefwereld van de leerlingen. Daardoor komen de leerplandoelstellingen voor ‘Wetenschap en samenleving’ voldoende, zijdelings bij de leerinhouden aan bod. Vanaf het huidige schooljaar komen ook de verplichte informatieopdrachten binnen één van de contextgebieden (duurzaamheid, cultuur en maatschappij) aan bod. De vakgroep heeft recentelijk afspraken gemaakt voor de verdeling van de contextgebieden, zodat elke context zowel in de tweede als in de derde graad één keer aan bod komt.

De leerplandoelstellingen voor ‘Wetenschappelijke vaardigheden’ worden voldoende gerealiseerd. Tijdens de demoproeven is er weinig expliciete aandacht voor de natuurwetenschappelijke methode. De leerlingen voeren het vereist aantal leerlingenproeven uit. Deze zijn voldoende gespreid over de verschillende thema’s. Hierbij is er in tegenstelling tot bij de demoproeven veel aandacht voor het leren formuleren van onderzoeksvragen met bijhorende hypothesen en het reflecteren over zowel de resultaten als de uitvoering. De opdrachten van de leerlingenpractica vertonen een overgang van onderzoekend leren naar leren onderzoeken. Het is echter niet duidelijk hoe deze evolutie over de graden heen verloopt. De vakgroep wetenschappen heeft immers voor een evenwichtige opbouw van de leerlijn “leren onderzoeken/onderzoekend leren” nog geen concrete afspraken gemaakt. Bij sommige practica voeren de leerlingen de proeven in tamelijk grote groepjes uit. Dit belemmert gedeeltelijk het actief leren en het zelfstandig verwerven van bepaalde wetenschappelijke vaardigheden. De rapportering over een onderzoeksopdracht gebeurt daarentegen meestal wel individueel en evolueert van een gesloten naar een meer open verslaggeving in de derde graad. De realisatie van de onderzoekscompetentie gebeurt in de derde graad door de uitvoering van één onderzoeksopdracht, waarbij de verschillende deelvaardigheden geïntegreerd aan bod komen.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school heeft een structureel tekort aan wetenschapslokalen door het stijgende leerlingenaantal van de laatste jaren. Bovendien zet de school het gebruik van het chemielokaal niet optimaal in. Daardoor vinden niet alle lessen plaats in een goed uitgerust chemielokaal. Dit bemoeilijkt het ontwikkelen van de wetenschappelijke vaardigheden en de integratie van de natuurwetenschappelijke methode in de lesdidactiek. Om de geplande leerlingenpractica en demonstratieproeven optimaal te laten verlopen, wisselen de leraren wel geregeld van lokaal. De minimale materiële vereisten zijn in de school aanwezig. Het chemielokaal is uitgerust met een beamer en een computer met internetaansluiting. Het gebruik van visueel ondersteunend materiaal verschilt van leraar tot leraar.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatie is voldoende valide en transparant. Op de productevaluaties is de puntenverdeling per opgave aangeduid. De vraagstelling is contextgericht en waar nodig voldoende visueel ondersteund. De vraagstelling is gericht op de leerplandoelstellingen en afgestemd op het juiste beheersingsniveau. De leerplandoelstellingen komen echter niet altijd evenwichtig aan bod. De opgaves zijn niet altijd voldoende enkelvoudig opgesteld. Kettingvragen komen regelmatig voor waardoor de betrouwbaarheid van de evaluatie soms in het gedrang komt. De leraren evalueren bij de integrale onderzoeksopdracht in de derde graad op een systematische manier de wetenschappelijke vaardigheden. De vakgroep gebruikt daarvoor gelijkgerichte evaluatiecriteria die zowel met het proces als het uiteindelijk product rekening houden. Voor de beoordeling van de leerlingenpractica is dat nog niet het geval. Andere vormen van evaluatie zoals zelf- en peerevaluatie die de zelfverantwoordelijkheid van de leerlingen stimuleren, komen in dit kader wel geregeld voor. De leerlingenresultaten zijn over het algemeen goed. Op jaarbasis komen weinig tekorten voor.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De lessen vinden plaats in een aanmoedigend en aangenaam leerklimaat. Om het probleemoplossend denken te stimuleren, hanteren de leraren vraaggestuurde leergesprekken en krijgen de leerlingen voldoende tijd om de oefeningen zelfstandig op te lossen. Er is voldoende aandacht voor het aanleren van probleemoplossende strategieën bij het oplossen van rekenvraagstukken. Vooral in de tweede graad sluit het leerlingenmateriaal zeer goed aan bij het niveau en de leefwereld van de leerlingen. De leraren controleren weinig de leerlingennotities waardoor er soms fouten in voorkomen.

De leraren volgen de leerlingen met tekorten strikt op en zetten hen aan tot reflectie over hun studiemethode en inzet. In functie van hun individuele noden krijgen ze voldoende feedback en remediëring na een oefenevaluatie. De leerlingen krijgen op die manier inzicht in hun leerproces. De oefenevaluaties bereiden voldoende voor op de productevaluaties. De leraren bespreken de verbeterde productevaluaties niet systematisch klassikaal. Buiten de lessen kunnen de leerlingen wel met hun vragen bij hen terecht.

De leraren zetten het elektronische platform zinvol in ter ondersteuning van het aanbod en de remediëring. Het platform bevat onder meer verbeterersleutels, extra oefeningen en de gebruikte presentaties.

3.1.1.3 Engels in aso tweede graad in de studierichtingen Economie, Humane wetenschappen, Latijn en Wetenschappen en in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde, Wetenschappen-wiskunde (leerplannen 2012/003 en 2014/014)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet nipt. De leraren bieden de eindtermen in voldoende mate aan. Alle leerplancomponenten komen aan bod. De evaluatiepraktijk is nipt voldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Alle eindtermen en leerplandoelen worden aangeboden, maar het evenwicht tussen de verschillende onderdelen van het leerplan (kennis, vaardigheden en attitudes) is maar net voldoende op basis van het materiaal van vorig schooljaar. De integratie van kennis van woordenschat en grammatica, interculturele competenties en communicatieve vaardigheden is in het materiaal van de afgelopen jaren niet altijd aanwezig. Er werd het afgelopen schooljaar een omslag gerealiseerd, die nog niet voltooid is, maar die wel garanties biedt voor over de verdere implementatie van de huidige leerplanvisie over modern taalonderwijs. Het beheersingsniveau is conform de leerplannen.

Er zijn nog sporen van een deductieve, geïsoleerde aanpak van de taalbeschouwing. Toch overheerst de tendens naar het frequenter inoefenen van taalvaardigheden via levensechte en zinvolle communicatiesituaties, aansluitend bij de actualiteit en de leefwereld van de jongere. De leesvaardigheidstraining voldoet in de beide graden. Het gamma van tekstsoorten is voldoende gevarieerd, conform de leerplannen. De Angelsaksische cultuur wordt aangebracht via authentiek lees-, luister- en beeldmateriaal. In een aantal gevallen is het tekstmateriaal verouderd. Het trainen van kijk- en luistervaardigheid voldoet. Het oefenen van de schrijfvaardigheid is nog te dikwijls eenzijdig geënt op grammaticale vormvastheid, zowel in de tweede als de derde graad. De spreek- en gespreksvaardigheid voldoen. De nadruk ligt op het trainen van spreekvaardigheid en minder op gesprekken. Telefoongesprekken komen hierdoor minder aan bod, debatten worden wel gevoerd.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is nipt voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De omslag die het afgelopen schooljaar gemaakt werd van een klassiek examensysteem naar permanente evaluatie – feitelijk een vorm van gespreide evaluatie – is nog in ontwikkeling. Bovendien heeft de keuze van de school voor het systeem van oefen- en productevaluaties geleid tot een verschillende invulling.

De leraren waken erover dat de leerplandoelen in de evaluatiepraktijk aan bod komen, maar ze toetsten tot vorig jaar nog veel geïsoleerde, ondersteunende kennis in plaats van geïntegreerde vaardigheden. Ook binnen de schrijftoetsen lag de nadruk veelal op de grammaticale correctheid. De toetsing gebeurt op het correcte beheersingsniveau. De toetsen vermelden systematisch de puntenverdeling, maar het zicht op het totaal van de evaluaties en het aandeel van de vaardigheden daarin is minder transparant voor de leerlingen en de leraren zelf.

De luistervaardigheid en leesvaardigheid bleef tot vorig schooljaar veelal beperkt tot het beantwoorden van detailvragen. Het bepalen van het globale onderwerp en vragen over de structuur van de teksten kwamen minder aan bod. Vanaf dit schooljaar gebeurt de beoordeling van de vaardigheden meer geïntegreerd, hoewel nog niet alle leraren op dezelfde golflengte zitten. Voor de beoordeling van de spreekvaardigheid wordt gezocht naar methodes om frequenter te kunnen toetsen zonder dat de hele klasgroep telkens als luisteraar moet fungeren.

Meer en meer wordt gebruik gemaakt van evaluatieroosters met objectieve criteria voor de beoordeling van de productieve en receptieve vaardigheden. Parallel met het aanbod is ook de evaluatiepraktijk het afgelopen schooljaar geëvolueerd, maar er zijn nog sporen van invuldidactiek en gesloten vragen om de woordenschat- en de grammaticale kennis te toetsen.

Zelf- en peerevaluatie maken gaandeweg deel uit van de evaluatiepraktijk. Maar de parameters waarop leerlingen zichzelf en de andere leerlingen beoordelen maken nog geen deel uit van een gestructureerde aanpak geënt op de leerplandoelen. Ook de beoordeling van vakattitudes is nog niet gestructureerd en gelijkgericht met de andere taalvakken.

Via het elektronisch platform worden ook de ouders systematisch op de hoogte gesteld van de schoolse resultaten van hun zoon of dochter.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

De sfeer in de klas is aangenaam. De leraren zijn gericht op leerwinst bij de leerlingen. Ze remediëren mondeling op maat van de leerlingen. Die krijgen soms extra (online) oefeningen, maar die behandelen bijna uitsluitend taalbeschouwing. Niet alle leraren hebben het gevoel dat de oefenevaluaties altijd voldoende kansen bieden tot bijsturing. De schriftelijke feedback op oefenevaluaties is afwisselend summier en nietszeggend tot uitgebreid en remediërend.

Het systematisch en correct gebruik van de doeltaal door de leraren bevordert de luistervaardigheid bij de leerlingen. Onderling spreken de leerlingen niet in alle omstandigheden Engels. De leerlingen krijgen leerondersteuning; het gebruik van spreek- en schrijfkaders en leerstrategieën wordt hen bijgebracht. De aandacht voor instructie- en schooltaal is tot nu toe beperkt, maar er zijn concrete plannen om hiervoor vanuit het taalbeleid meer aandacht te vragen aan alle leraren. De werkvormen zijn in toenemende mate gevarieerd, met ruimte voor begeleid zelfstandig leren, groepswerk en projectwerking.

Uitrusting

ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting beantwoordt aan de materiële vereisten van het leerplan. Er zijn taalklassen die voorzien zijn van woordenboeken, internet en een bordboek. De leraren zetten het materiaal effectief in om de leerplanrealisatie te ondersteunen. De vaklokalen zijn aangekleed met stimulerend foto- en tekstmateriaal dat verwijst naar de Angelsaksische cultuur. Voor de realisatie van de ICT-doelstellingen moeten de leraren uitwijken naar een computerlokaal of een open leercentrum.

Deskundigheidsbevordering

Overleg
Vorming

De vakgroep Engels, waarvan ook de leraar Duits deel uitmaakt, overlegt geregeld, zowel over organisatorische als over didactisch-pedagogische onderwerpen. De vakgroep maakt ook afspraken over de graden heen. Naar aanleiding van ontwikkelingen in de evaluatiepraktijk volgden de leraren nascholingen en werkten ze samen met de pedagogische begeleidingsdiensten. De verdere implementatie van de leerplanvisie m.b.t. het taalbeleid en het moderne taalonderwijs in al zijn aspecten vergt meer uitwisseling van inzichten en samenwerking over de talen heen.

3.1.1.4 Fysica in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wetenschappen, Moderne talen-wetenschappen en Wetenschappen-wiskunde (leerplannen 2006/048 en 2014/010)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het aanbod en de evaluatiepraktijk zijn volledig, met een sterke nadruk op de wetenschappelijke vaardigheden en de onderzoekscompetentie. De leerbegeleiding ondersteunt het leerproces van de leerlingen.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het aanbod van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen is volledig, evenwichtig en samenhangend. Positief is de aanvulling met tal van inzichtvragen, remediëringsoefeningen en moeilijke vraagstukken. Het is evenwel nodig er te blijven over waken dat het beheersingsniveau afgestemd blijft op de lesgroepen.

De leerplandoelstellingen voor 'Wetenschappelijke vaardigheden' komen uitgebreid aan bod via demonstratie- en leerlingenproeven. De onderwerpen van de leerlingenproeven zijn traditioneel maar de uitwerking is uitdagend. Bij de demonstratieproeven wordt gebruik gemaakt van multimedia en innovatief experimenteermateriaal. Fysica levert samen met de andere wetenschapsvakken een sterke bijdrage tot de realisatie van de specifieke eindtermen voor onderzoekscompetentie: de aanpak en de begeleiding zijn doordacht, een voorbeeld van goede praktijk.

Via ondersteunend beeldmateriaal en de informatieopdrachten is er extra aandacht voor de leerplandoelstellingen 'Wetenschap en samenleving'. De vakgroep heeft recente afspraken gemaakt voor de verdeling van de contextgebieden voor de informatieopdrachten.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	Alle fysicalessen in de derde graad vinden plaats in een goed uitgerust fysicalekaal met internetaansluiting en projectiemogelijkheid. Het is een aantrekkelijk wetenschapslokaal, rijk aangekleed met illustratie- en demonstratiemateriaal. Er zijn voldoende leermiddelen voor demonstratie- en leerlingenproeven. De laatste jaren zijn er inspanningen geleverd om het materiaal ordelijk en overzichtelijk op te bergen. ICT wordt regelmatig als leermiddel in de lessen gebruikt bij bijv. visualisaties en bij zoekopdrachten in het kader van de informatieopdrachten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De evaluatiepraktijk voor de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen is vrij volledig, transparant en evenwichtig verdeeld over de verschillende leerplancomponenten. De vraagstelling bij de oefenevaluaties bereidt de leerlingen voldoende voor op de productevaluaties. De vraagstelling bij de examens is gevarieerd en contextrijk. Ze peilt naar kennis, inzicht en toepassing en daagt de leerlingen uit tot het begrijpen van de fysische concepten.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Voor de evaluatie van de leerplandoelstellingen voor 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Wetenschap en samenleving' heeft de vakgroep evaluatiecriteria en instrumenten ontwikkeld. Deze worden gebruikt voor de evaluatie van de leerlingenproeven, de opdrachten in het kader van de onderzoekscompetentie en de informatieopdrachten. De lessen vinden plaats in een aanmoedigend en aangenaam leerklimaat. Ze zijn voldoende contextrijk en interactief met aandacht voor visualisaties en demonstratieproeven. Het cursusmateriaal biedt voldoende ondersteuning. Schema's, samenvattingen, oplossingsmethodes voor vraagstukken en studietips helpen leerlingen bij het studeren. De structuur in de veelheid aan extra ondersteunend materiaal gaat soms wat verloren. De vele feedback bij onder andere de lessen en de oefenevaluaties is op maat van de leerling, informatierijk en stimulerend. Leerlingen kunnen er mee aan de slag en krijgen een duidelijk zicht op hun leerproces. Bij leerlingen die de oefenevaluaties en de feedback niet ernstig nemen, volgt een doelgerichte communicatie met de ouders en de leerlingen, met een strikte opvolging.

3.1.1.5 Latijn in eerste graad in de A-stroom, in aso tweede graad in de studierichting Latijn en in aso derde graad in de studierichtingen Latijn-moderne talen en Latijn-wiskunde (leerplannen 2008/003, 2008/15 en 2008/ 023)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden op kwaliteitsvolle wijze gerealiseerd. De evaluatie is valide. De materiële uitrusting voldoet. De leerbegeleiding is uitstekend.

Onderwijsaanbod De uitwerking van het curriculum Latijn gebeurt nauwgezet en kwaliteitsvol op basis van de leerplandoelstellingen, die bij elk hoofdstuk expliciet vermeld worden in het cursusmateriaal voor de leerlingen. In de eerste graad komen alle leerplancomponenten – vocabularium, grammatica, lectuur en cultuur – evenwichtig en zoveel mogelijk geïntegreerd aan bod. In de tweede en derde graad worden de verschillende leerplanauteurs en literaire genres behandeld. Daarvoor is rijk en genuanceerd lesmateriaal ontwikkeld met aandacht voor de historische en culturele achtergrond, het literaire genre, de auteurs en hun taalgebruik, stilistiek, tekstbespreking, receptie en actualisering. In alle graden bevat het leermateriaal toepassingsgerichte opdrachten, die het inzicht van de leerlingen stimuleren en ontwikkelen. Er wordt over het algemeen een voldoende hoeveelheid lectuur aangeboden. In het eerste leerjaar van de tweede graad blijft echter de hoeveelheid Caesarlectuur vrij beperkt.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren hanteren gelijkgericht een lineaire lectuurmethode. Ze leren de leerlingen deze lectuurmethode consequent aan waardoor deze in de loop van hun onderwijsloopbaan een verregaande graad van zelfstandigheid ontwikkelen in de benadering en lectuur van een Latijnse tekst. Opvallend in het onderwijsaanbod is de hoge graad van actualisering en de aandacht voor moderne vreemde talen, waardoor de leerlingen de zinvolheid van de teksten en de woordenschat daadwerkelijk ervaren. Kennis van woordenschat en grammatica staat in het teken van tekstbegrip en is ondersteunend.

Voor de realisatie van de specifieke eindtermen onderzoekscompetentie krijgen de leerlingen uitstekende ondersteuning en leren zij van in de tweede graad de verschillende fasen van wetenschappelijk onderzoek kennen en op hun niveau toepassen. De voorgelegde werken zijn van een goed tot uitstekend niveau.

Het curriculum Latijn wordt verder aangevuld met een brede waaier van activiteiten, uitstappen en de inzet van multimedia.

Uitrusting De materiële uitrusting beantwoordt aan de vereisten van de leerplannen. Elke klas is voorzien van een computer, beamer en scherm. Deze apparatuur wordt ingezet om de lessen visueel te ondersteunen. Verder kunnen de leraren via reservatie gebruik maken van een computerlokaal en laptops. ICT wordt intensief ingezet ter ondersteuning van het leerproces zowel op leraar- als op leerlingenniveau.

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De resultaten van de leerlingen zijn goed tot uitstekend. Leerlingen met onvoldoende op jaarbasis zijn uitzonderlijk. De evaluatiepraktijk is volledig afgestemd op de leerplannen. De vakgroep legt expliciet de relatie tussen de leerplandoelstellingen en de opdrachten, toetsen en examens. Alle leerplancomponenten komen evenwichtig aan bod zowel in het dagelijks werk als in de examens, die uiterst verzorgd zijn. De evaluatie dagelijks werk bestaat uit opdrachten, al dan niet zelfstandig uit te voeren, oefenevaluaties en productevaluaties. De examenopgaven liggen volledig in de lijn met de klaspraktijk en opdrachten dagelijks werk. De vakgroep heeft de gewichten en de quotering van de verschillende leerplancomponenten vastgelegd en dit conform het leerplan. De vakgebonden attitudes maken geen deel uit van de evaluatiepraktijk. De vakgroep is hier nog zoekende. Over de wijze waarop deze attitudes in kaart gebracht kunnen worden, heeft de vakgroep nog geen afspraken gemaakt. Zelf- en peerevaluatie worden geregeld ingezet en verhogen de betrokkenheid van de leerlingen bij het leerproces. De leerlingen zijn goed op de hoogte van wat zij moeten kennen en kunnen en hoe dit geëvalueerd zal worden. Het elektronisch rapportstelsel is toegankelijk voor ouders en leerlingen, die de evaluatiepraktijk op de voet kunnen volgen. Rapportcommentaren in de tweede en de derde graad geven uitgebreide leerondersteunende feedback.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	De leerlingen worden uitstekend begeleid. De lessen verlopen in een aangenaam en stimulerend leerklimaat. In alle graden is het aangewende leermateriaal verzorgd en helder gestructureerd. De vakgroep werkt gelijkgericht zowel qua onderwijsaanbod als in de evaluatiepraktijk en de leerbegeleiding. De leerlingen worden constant getraind in het opzoeken en interpreteren van informatie. De leraren stellen leermateriaal ter schikking aan de leerlingen op het elektronisch leerplatform inclusief een minicursus 'leren leren' en extra oefenmateriaal. In de eerste graad worden de leerlingen intensief begeleid bij het verwerken van de leerstof en krijgen zij leerstrategieën aangereikt, die de zelfredzaamheid bevorderen. In de tweede en derde graad krijgen de leerlingen de gelegenheid deze zelfredzaamheid doelgericht verder uit te bouwen. Zij worden daarin ondersteund onder andere met stappenplannen en het leren maken van schema's en mindmaps. De oefenevaluaties zijn aanleiding tot het geven van uitgebreide leerbevorderende feedback aan de leerlingen. Activerende werkvormen en groepswork zijn volledig ingeburgerd en vormen de belangrijkste werkvormen. Een leerlijn zelfstandig begeleid leren is uitgebouwd over de graden heen. Ook voor het tekstbegrip in verband met niet behandelde teksten is een leerlijn uitgetekend. De leerlingen kunnen steeds een beroep doen op de leraren voor extra uitleg en ondersteuning.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep werkt efficiënt samen en kan een indrukwekkende lijst van bijscholingen voorleggen. De leraren ontwikkelen samen leermateriaal en geven elkaar feedback. Het hoge niveau van professionaliteit in de vakgroep garandeert kwaliteitsvol onderwijs in oude talen.

3.1.1.6 Natuurwetenschappen in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2010/004)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het aanbod is volledig en evenwichtig. De evaluatiepraktijk voldoet.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang

Het aanbod van de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen is contextrijk, evenwichtig en voldoende verspreid over de verschillende thema's. Het is vrij volledig en vertrekt voldoende van de leerstrategieën uit het leerplan (verbanden leggen, in concrete voorbeelden aantonen, uit waarnemingen vaststellen,...).

De leerplandoelstellingen voor 'Wetenschappelijke vaardigheden' komen regelmatig aan bod bij de behandelde thema's. Leerlingen voeren een biotoopstudie uit in de groene omgeving rond de school. Hierbij komen experimenten, metingen en waarnemingen aan bod. Ook tijdens de lessen voeren leerlingen een aantal eenvoudige onderzoekjes uit. Ze leren hierbij gericht waarnemen. De natuurwetenschappelijke methode kan echter meer aandacht krijgen. Zo leren leerlingen zelf te weinig de essentiële stappen van het onderzoek onderscheiden, de onderzoeksvraag en hypothese formuleren en gegevens verzamelen. Ze maken kennis met microscopie en leren de microscoop correct gebruiken.

De leerplandoelstellingen voor 'Wetenschap en samenleving' komen aan bod via twee informatieopdrachten en lessen die regelmatig aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De school heeft een structureel tekort aan wetenschapslokalen door het stijgend leerlingenaantal van de laatste jaren. Hierdoor gaan de lessen natuurwetenschappen deels door in een gewoon leslokaal en deels in het biologielokaal. Dit aantrekkelijk wetenschapslokaal is voorzien van de vereiste basisuitrusting en rijk aangekleed met demonstratie- en illustratiemateriaal (leerlingenrealisaties, artikels, modellen, schema's,...).

De leermiddelen voor de verschillende thema's zijn aanwezig, maar soms onvoldoende in aantal. Dit bemoeilijkt de vlotte organisatie van demonstratie- en leerlingenproeven. ICT wordt regelmatig als leermiddel in de lessen gebruikt bij bijv. visualisaties en bij zoekopdrachten in het kader van de informatieopdrachten.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk voor de vakinhoudelijke leerplandoelstellingen is vrij volledig en transparant. Zowel de oefen- als productevaluaties sluiten aan bij de behandelde thema's. De vraagstelling bij de oefenevaluaties bereidt de leerlingen voldoende voor op de productevaluaties. De vraagstelling bij de examens is contextrijk, visueel ondersteund en veelal op het juiste beheersingsniveau.

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatie van de leerplandoelstellingen voor 'Wetenschappelijke vaardigheden' en 'Wetenschap en samenleving' is minder transparant. Het is onvoldoende duidelijk hoe deze bij de beoordeling en op het rapport worden meegenomen en welk gewicht eraan wordt gegeven.

Leerbegeleiding Het cursusmateriaal biedt voldoende ondersteuning en vertrekt vanuit de wetenschappelijke waarneming. Zeker het cursusmateriaal van het eerste leerjaar benadrukt de essentie; het is duidelijk voor de leerlingen wat te kennen en kunnen. De lessen worden contextrijk aangeboden via demonstratieproeven, visuele ondersteuning en verwijzing naar de leefwereld van de leerlingen. Het onderwijsleergesprek is een veel gebruikte werkvorm. 'Leren in interactie' uit het leerplan komt minder voor tijdens het lesgebeuren. Er is voldoende taalsteun bij het hanteren van nieuwe wetenschappelijke begrippen en schooltaalwoorden.

*Preventief
Curatief*

De feedback bij oefenevaluaties zorgt ervoor dat leerlingen zicht krijgen op hun leerproces. Hierbij kan het inzetten van het elektronische platform ter ondersteuning versterkt worden.

3.1.1.7 Nederlands in de eerste graad in de A-stroom (leerplan 2010/003)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet nipt. De leraren bieden de eindtermen in voldoende mate aan. Alle leerplancomponenten komen aan bod. De evaluatiepraktijk is nipt voldoende afgestemd op de leerplandoelen.

Onderwijsaanbod De eindtermen en leerplandoelen worden vrij evenwichtig aangeboden en in voldoende mate gerealiseerd. Het beheersingsniveau is conform de leerplannen. De nadruk ligt voldoende op de verbreding en de verdieping van de functionele en schoolse taalvaardigheid van de leerlingen. De drie hoofdcomponenten, taalvaardigheid, taalbeschouwing en aanzet tot literaire competentie, worden complementair en vrij evenwichtig aangeboden. Toch zijn er sporen van geïsoleerde lexicale en grammaticale leerinhouden in het materiaal van de voorbije schooljaren. Meer en meer volgen de leraren de visie van het leerplan en bevorderen ze in de eerste plaats de receptieve en productieve taalbeheersing van de leerlingen. De diverse tekstsoorten die het leerplan voorschrijven komen in voldoende mate aan bod.

*Volledigheid
Evenwicht
Beheersingsniveau
Samenhang*

De afgelopen jaren werden de vaardigheden slechts beperkt geïntegreerd aangeboden. Ook het inoefenen in authentieke contexten gebeurde nog onvoldoende. De relevantie van de opdrachten en de actualiteitswaarde ervan was soms nog beperkt. Sinds dit jaar leggen de leraren meer de nadruk op de integratie van de vaardigheden in taalopdrachten. De recente omslag naar het frequenter inoefenen van taalvaardigheden via levensechte en zinvolle communicatiesituaties, aansluitend bij de actualiteit en de leefwereld van de jongeren, legt de basis voor de verdere en volledige realisatie van de leerplandoelen.

De leraren bieden de leerplandoelen rond taalbeschouwing doorgaans geïntegreerd aan in de taalvaardigheidsontwikkeling. Er zijn echter nog sporen van een deductieve aanpak. Leerlingen zelf taalverschijnselen leren ontdekken en leren reflecteren over taalsystematiek vanuit hun taalgebruik is nog niet ingeburgerd bij alle leraren. Sinds dit schooljaar worden de leerlingen wel frequenter aangemoedigd om na te denken over hun taalgebruik. Er is ook aandacht voor de taal in de notities en de opdrachten.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatiepraktijk is nipt voldoende afgestemd op de leerplandoelen. De leraren toetsen systematisch het volledig afdekken van de leerplandoelen in de evaluatiepraktijk. Ze ervaren hun huidige evaluatiemethodiek als veeleer beperkend voor de toetsing van de vaardigheden. Ze zijn er zich van bewust dat de frequentie van de formele beoordeling van de luistervaardigheid aan de lage kant is. De toetsing gebeurt in het algemeen op het correcte beheersingsniveau. De examens vermelden systematisch de puntenverdeling, maar het herrekenen verstoort de transparantie voor de leerlingen.

Vanaf volgend schooljaar overweegt de vakgroep Nederlands de overstap naar een vorm van gespreide of permanente evaluatie. De vakgroep streeft naar een correcte verhouding binnen de taalvaardigheden en tussen de taalvaardigheden en de taalbeschouwing. Meer en meer wordt gebruik gemaakt van evaluatieroosters met objectieve criteria voor de beoordeling van de productieve en receptieve vaardigheden. Parallel met het aanbod is ook de evaluatiepraktijk het afgelopen schooljaar geëvolueerd: er zijn nog sporen van invuldidactiek en gesloten vragen om de woordenschat- en de grammaticale kennis te toetsen. Dit schooljaar werd in het examen de kijk- en luistervaardigheid extra uitgebreid getoetst.

Zelf- en peerevaluatie maken deel uit van de evaluatiepraktijk, maar nog niet structureel. De parameters waarop leerlingen zichzelf en de andere leerlingen beoordelen maken nog geen deel uit van een systematische aanpak geënt op de leerplandoelen. Ook de beoordeling van vakattitudes is nog niet doordacht, gestructureerd en gelijkgericht met de andere taalvakken. Via het elektronisch platform worden ook de ouders systematisch op de hoogte gesteld van de schoolse resultaten van hun kind.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

De talige beginsituatie van de leerling wordt in kaart gebracht aan de hand van gestandaardiseerde instaptesten. De resultaten hiervan bepalen mee de begeleidingsmaatregelen voor de leerlingen. De leraren streven naar leerwinst. Ze remediëren mondeling op maat van de leerlingen. Die krijgen soms extra (online) oefeningen. Door de zogenaamde oefenevaluaties krijgen ze de kans om hun prestaties bij te sturen. De schriftelijke feedback op toetsen is soms uitgebreid, soms summier.

De leerlingen krijgen leerondersteuning. Het gebruik van leerstrategieën, zoals onder andere de OVUR-methodiek (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren) wordt hen aangeleerd. Ze hanteren ook spreekkaders en dergelijke meer. Maar de aandacht voor instructie- en schooltaal is tot nu toe veeleer beperkt. De werkvormen zijn voldoende afwisselend. In toenemende mate behoort begeleid zelfstandig leren tot de gangbare onderwijsleerpraktijk. Maar de overwegende werkvormen waren tot vorig schooljaar nog vrij klassiek.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

De uitrusting beantwoordt aan de materiële vereisten van het leerplan. Er zijn taalklassen die voorzien zijn van woordenboeken, internet en een bordboek. De leraren zetten het materiaal effectief in om de leerplanrealisatie te ondersteunen. De vaklokalen zijn aangekleed met stimulerend foto- en tekstmateriaal dat verwijst naar de Nederlandstalige cultuur en taal. Voor de realisatie van de ICT-doelstellingen moeten de leraren uitwijken naar een computerlokaal of een open leercentrum.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep overlegt geregeld over didactisch-pedagogische onderwerpen, vooral binnen de graad. De verticale afstemming over de graden heen is beperkt. Een aantal leraren zijn door leerplanstudie, nascholingen en samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten doordrongen van de leerplanvisie en het moderne taalonderwijs. De vakgroep is zich bewust van de werkpunten.

De stuurgroep levert uiterst verdienstelijk werk om het taalbeleid binnen de school te activeren, met schoolbrede aandacht voor instructie- en schooltaal.

3.1.1.8 Wetenschappelijk werk in de eerste graad in de A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan 2011/002)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden onvoldoende gerealiseerd. Het aanbod en de evaluatiepraktijk zijn onvolledig wegens onvoldoende aandacht voor de wetenschappelijke vaardigheden.

Onderwijsaanbod <i>Volledigheid</i> <i>Evenwicht</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Samenhang</i>	Het aanbod is onevenwichtig en onvolledig. Het vertrekt niet vanuit de algemene doelstellingen, maar wel vanuit losstaande thema's. Het aantal behandelde thema's, de aansluiting met het vak natuurwetenschappen en de realisatie van de algemene doelstellingen verschillen per leraar. De vakgroep heeft geen totaaloverzicht welke rubrieken van de algemene doelstellingen al dan niet aan bod komen. De rubriek 'omgaan met informatie' komt zeer uitgebreid aan bod, de rubrieken 'labovaardigheden', 'werken volgens de wetenschappelijke methode' en 'werken met grafieken' krijgen te weinig aandacht. Leerlingen voeren te weinig onderzoekjes zelf uit. Zo komen volgende doelen weinig of niet aan bod: een onderzoeksvraag en hypothese leren formuleren, grafieken maken vanuit meetresultaten, aandacht schenken aan meetbereik en meetnauwkeurigheid bij gehanteerde instrumenten, labovaardigheden, in het bijzonder het correct en veilig werken met apparaten en materialen. De vele informatieopdrachten sluiten wel aan bij de doelen wetenschap en samenleving, met aandacht voor de leefwereld van de leerlingen.
Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	De school heeft een structureel tekort aan wetenschapslokalen door het stijgend leerlingenaantal van de laatste jaren. Hierdoor gaan niet alle lessen door in een wetenschapslokaal. Leermiddelen zijn er soms onvoldoende in aantal, wat de vlotte organisatie van demonstratie- en leerlingenproeven bemoeilijkt. ICT wordt regelmatig als leermiddel in de lessen gebruikt bij bijv. visualisaties en bij zoekopdrachten in het kader van de informatieopdrachten.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i>	De knelpunten in het onderwijsaanbod komen ook voor in de evaluatiepraktijk. De evaluatie is onvolledig, onevenwichtig en niet gericht op het juiste beheersingsniveau. Zowel de oefen- als productevaluaties sluiten aan bij de behandelde thema's, maar zijn onvoldoende afgestemd op de algemene doelstellingen, in het bijzonder de wetenschappelijke vaardigheden. Ze peilen vooral naar kennis van de inhoud van de behandelde thema's, wat niet het hoofddoel is van het leerplan. Enkele evaluaties peilen wel naar de informatievaardigheden.
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	Het cursusmateriaal is een verzameling van thematische bundels. De ene is al wat meer geordend, ondersteunend en gestructureerd dan de andere. Zo is de bundel 'gebit' goed gestructureerd en omvat deze tal van activerende opdrachten. Andere bundels benadrukken te veel kennisgerichte aspecten. Het leerlingenmateriaal wordt weinig nagekeken en bevat bij sommige leerlingen tal van fouten.

De grote lesgroepen bemoeilijken soms de begeleiding van het leerproces. Na de oefen- en productevaluatie is er voldoende aandacht voor feedback. Maar ook hier ligt de nadruk te weinig op de wetenschappelijke vaardigheden en informatievaardigheden.

Deskundigheidsbevordering Sedert vorig schooljaar is de samenstelling van de vakgroep vernieuwd. De *Overleg* nieuwe ploeg is gestart met het op punt stellen van een aantal leerlingenbundels. Leraren zijn ervan overtuigd dat de algemene doelstellingen meer het uitgangspunt moeten zijn voor het aanbod en de evaluatiepraktijk. De onderwijsinspectie vertrouwt op het schoolbeleid en de expertise van de vakgroep om de hierboven beschreven knelpunten aan te pakken.

3.1.1.9 Wiskunde in aso tweede graad in de studierichting Humane wetenschappen (leerplan 2005/044)

Voldoet

De leerlingen krijgen de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is voldoende evenwichtig en leerplangericht.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelen met veel diepgang aangeboden. *Volledigheid* De vakgroep biedt alle onderwerpen op een hoog verwerkingsniveau aan en *Evenwicht* behandelt bovenop de basisleerstof een beperkt aantal uitbreidingsdoelen. De *Beheersingsniveau* leraren houden bij de planning voldoende rekening met de evenwichtige *Samenhang* spreiding van de basis- en de uitbreidingsleerstof.

De leerlingen verwerken sommige basisdoelen met onvoldoende diepgang. Bepaalde aspecten van statistiek (leerplandoelen 3.1.3. tot 3.1.5) krijgen weinig aandacht. De leerlingen oefenen nog te weinig in het interpreteren van statistische gegevens.

De school biedt wiskunde met twee snelheden aan. Sommige klassen krijgen vijf en andere vier wekelijkse lestijden. In deze laatste komen de leerplandoelen omtrent de homothetie en de gelijkvormigheid (leerplandoelen 2.3.5. tot 2.3.9.) niet of met weinig diepgang aan bod. De vakgroep is zich hiervan bewust en paste de jaarplanning aan. Ondanks de lacunes in het aanbod, bieden de leraren de overgrote meerderheid van de leerplandoelen op een zeer kwaliteitsvolle wijze aan.

De vakgroep besteedt in de les voldoende aandacht aan alle vaardigheden (rekenvaardigheid, meet- en tekenvaardigheid, wiskundige taalvaardigheid, denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid). De leerling krijgt voldoende de kans om te oefenen.

Uitrusting De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. *ICT* De lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken op *Inzet uitrusting* een zinvolle wijze gebruik van het rekentoestel. De leraren zetten tijdens de *Leermiddelen* lessen ICT doeltreffend in. De inzet tijdens de evaluatie kan zinvoller en doelgerichter.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De examenvragen zijn verzorgd en het aantal examenopgaven is redelijk. De evaluatie is transparant, onder meer door een gedetailleerde vermelding van de puntenverdeling. De moeilijkheidsgraad is behoorlijk en afgestemd op de verwachtingen van het leerplan.

De toetsen en examens bevragen de meeste vaardigheden. Rekenvaardigheid (en in mindere mate constructievaardigheid) is in de evaluatie echter duidelijk overgewaardeerd. Heel wat vragen zijn rekenvragen buiten context. Zowel in de klassen met vier als met vijf wekelijkse lestijden is het aandeel van rekenen in de evaluatie groot. Anderzijds is het aandeel van sommige leerplancomponenten dan weer gering. Ruimtemeetkunde komt bijvoorbeeld weinig aan bod in de examens.

De leerstof van de vijfde wekelijkse lestijd (in het complementair gedeelte) telt niet mee voor de attestering. De resultaten van de toetsen en examens dienen enkel om een advies te onderbouwen. De leraren waken er nauwgezet over dat ze de uitgangspunten van de tweede graad (uitstel van studiekeuze en eenpoligheid van de studierichtingen van de tweede graad) vrijwaren. De vakgroep hanteert hiervoor geen formele werkwijze.

De vakgroep hanteert een systeem van oefen- en productevaluaties. Na een oefenevaluatie krijgt de leerling uitgebreide feedback over de leerdoelen die hij reeds onder de knie heeft en over de resterende werkpunten. Op deze wijze willen de leraren de leerling voorbereiden op de productevaluatie. Alleen voor deze laatste krijgt de leerling een score. De leraren slagen erin de oefenevaluaties overwegend doeltreffend af te stemmen op de productevaluaties. De oefenevaluaties hebben daarbij duidelijk een dubbele rol. Naast evaluatie ondersteunen zij de leerbegeleiding. Op deze wijze gaat er echter wel veel lestijd naar evaluatie.

De leraren zijn nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

Preventief
Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De school voorziet in structurele inhaallessen. De vakgroep vermeldt alle initiatieven in het leerlingenvolgsysteem. Leerlingen met specifieke noden kunnen gebruik maken van sticordi-maatregelen.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam. De leraren hebben veel aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Zij integreren 'leren leren' op een efficiënte wijze in de lesopbouw en stemmen het cursusmateriaal af op de noden van de leerlingen. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingsschema's aan en de leerlingen nemen de studietips ter harte. De integratie van ICT in de les en in het lesmateriaal ondersteunt de verwerking van de leerstof. De leraren gebruiken regelmatig actieve werkvormen.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en aan een aantal projecten.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting volgden een aantal leraren voornamelijk vakgebonden nascholing. De vakgroep bespreekt de inhoud van de vorming tijdens de vakvergaderingen.

De vakgroep vergadert formeel een aantal keer per jaar. Belangrijker zijn de frequente informele contacten. Tijdens de vergaderingen maken de leraren veelal praktische afspraken. De laatste schooljaren besprak de vakgroep frequent de implementatie van het vernieuwde evaluatiebeleid van de school. Ook komen onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen aan bod. Van een doorgedreven graadoverstijgend overleg met een doeltreffende invloed op de klasvloer is er echter nog geen sprake.

3.1.1.10 Wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde (leerplan 2006/060)

Voldoet

De leerlingen krijgen de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is voldoende evenwichtig en leerplangericht.

Onderwijsaanbod

*Volledigheid
Evenwicht*

*Beheersingsniveau
Samenhang*

De vaststellingen hebben betrekking op de basisvorming en het specifiek gedeelte van de bovenvermelde studierichtingen.

De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen met veel diepgang aangeboden. De vakgroep behandelt bovenop de basisleerstof heel wat uitbreidingsdoelen. De leraren bieden de leerplandoelen op een hoog verwerkingsniveau aan en behandelen ook doelen die het leerplan overschrijden. De spreiding van de diverse onderdelen over het schooljaar en over de graad is echter voldoende evenwichtig waardoor de realisatie van het leerplan nooit in het gedrang komt. Enkel eindterm 33 over het gebruik van de normale verdeling als continu model bij data met een klokvormige frequentieverdeling, krijgt wat minder aandacht. De vakgroep besteedt in de les voldoende aandacht aan alle vaardigheden.

De leraren behandelen de specifieke eindtermen met betrekking tot de onderzoekscompetentie (DSET20, DSET21 en DSET22) met voldoende diepgang. De leerlingen gebruiken de OVUR-methode om hun onderzoek voor te bereiden, te plannen en uit te voeren. De wijze waarop de leerlingen over hun onderzoek rapporteren toont aan dat zij zich de verschillende stappen in voldoende mate eigen hebben gemaakt. De leerlingen oefenen echter nog onvoldoende in het formuleren en onderzoeken van een haalbare onderzoeksvraag. Ook reflecteren zij nog te weinig inhoudelijk over de gevolgde strategieën.

Uitrusting	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet.
<i>ICT</i>	De lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leerlingen maken op
<i>Inzet uitrusting</i>	een zinvolle wijze gebruik van het grafisch rekentoestel. De leraren zetten
<i>Leermiddelen</i>	tijdens de lessen doeltreffend ICT in. De inzet tijdens de evaluatie kan
	doelgerichter.
Evaluatiepraktijk	De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de les gebeurt. De
<i>Evenwicht</i>	leraren bevragen heel wat rekenvaardigheid. Sommige vragen zijn er dan weer
<i>Volledigheid</i>	op gericht het aandeel rekenen te beperken. De toetsing is hierdoor voldoende
<i>Beheersingsniveau</i>	evenwichtig en transparant.
<i>Transparantie</i>	

Voor de evaluatie van de onderzoeksopdracht hanteert de vakgroep een duidelijke beoordelingsschaal. De leraren vertaalden dit kader echter onvoldoende naar objectieve en meetbare criteria om van procesevaluatie te kunnen spreken. De lay-out, het product en de inzet primeren nog te sterk op het proces en het doorlopen van de verschillende stappen in het wiskundig onderzoek. Ook inhoudelijke reflectie over de gevolgde strategieën is onvoldoende aan de orde. Het verkregen cijfer is daardoor niet representatief voor het door de eindtermen beoogde beheersingsniveau.

De vakgroep hanteert een systeem van oefen- en productevaluaties. Na een oefenevaluatie krijgt de leerling uitgebreide feedback over de leerdoelen die hij reeds onder de knie heeft en over de resterende werkpunten. Op deze wijze willen de leraren de leerling voorbereiden op de productevaluatie. Alleen voor deze laatste krijgt de leerling een score. De leraren stemmen de oefenevaluaties af op de productevaluaties. De oefenevaluaties hebben daarbij duidelijk een dubbele rol. Naast evaluatie ondersteunen zij de leerbegeleiding. Op deze wijze gaat er echter wel veel lestijd naar evaluatie. Een steekproef toont aan dat de lestijd niet altijd even efficiënt wordt benut.

De vakgroep experimenteert met alternatieve vormen van evaluatie. Zo is peer-evaluatie een onderdeel van de onderzoeksopdracht. De criteria zijn nog onvoldoende duidelijk en concreet geformuleerd, zodat de meerwaarde nog beperkt is.

De leraren zijn nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding
Preventief
Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De vakgroep vermeldt alle initiatieven in het leerlingenvolgsysteem. Leerlingen met specifieke noden kunnen gebruik maken van sticordi-maatregelen.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam. De leraren hebben veel aandacht voor preventieve leerbegeleiding. Zij integreren 'leren leren' op een efficiënte wijze in de lesopbouw en stemmen het cursusmateriaal af op de noden van de leerlingen. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingschema's aan. De integratie van ICT in de les en in het lesmateriaal ondersteunt de verwerking van de leerstof.

De vakgroep legt de lat hoog. Zowel in de lessen als tijdens de toetsen en examens verwachten de leraren dat de leerlingen de leerstof met zeer veel diepgang verwerken. De leerlingen krijgen via feedbackformulieren gerichte feedback over het al dan niet bereiken van de leerplandoelen. Om een eventuele achterstand weg te werken stellen de leraren remediëringsoepdrachten ter beschikking. Sommige opdrachten zijn zinvol. Andere zijn er dan weer sterk gericht op kennis. De doeltreffendheid van deze werkwijze meet de vakgroep niet. De parate kennis van een aantal leerlingen is beperkt.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en aan een aantal projecten.

Deskundigheidsbevordering
Overleg
Vorming

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting volgden een aantal leraren voornamelijk vakgebonden nascholing. De vakgroep bespreekt de inhoud van de vorming tijdens de vakvergaderingen.

De vakgroep vergadert formeel een aantal keer per jaar. Belangrijker zijn de frequente informele contacten. Tijdens de vergaderingen maken de leraren veelal praktische afspraken. De laatste schooljaren besprak de vakgroep frequent de implementatie van het vernieuwde evaluatiebeleid van de school. Ook komen onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen aan bod. Van een doorgedreven graadoverstijgend overleg met een doeltreffende invloed op de klasvloer is er echter nog geen sprake.

3.1.1.11 Wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen (leerplan 2006/059)

Voldoet niet

De evaluatie is onevenwichtig. De leerlingen behalen de eindtermen wiskunde niet.

Onderwijsaanbod De leerlingen krijgen de meeste leerplandoelstellingen aangeboden. De vakgroep spreidt de leerstof echter met weinig evenwicht over de graad. Een groot deel van de lestijd van het eerste graadjaar spenderen de leraren aan een keuzeonderwerp. De verplichte basisdoelen en eindtermen over reële functies oefenen de leerlingen hierdoor slechts beperkt in. De leraren behandelen deze doelen met weinig diepgang en streven een laag beheersingsniveau na.

Volledigheid

Evenwicht

Beheersingsniveau

Samenhang

De leraren bieden stappenplannen en oplossingsschema's aan. Niettegenstaande dit als instap zeer zinvol is, stimuleert dit de kritische reflectie (ET 5) en het probleemoplossend denken (ET6, ET9) bij de leerlingen niet. Bepaalde leerplandoelstellingen over de normale verdeling (leerplandoelen 2.3.5 en 2.3.6.) komen bovendien met weinig diepgang aan bod.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet. De lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leraren zetten ICT tijdens de lessen voldoende in. Zowel bij het aanbod en zeker tijdens de evaluatie kan de inzet van ICT echter doelgerichter.

Evaluatiepraktijk

Evenwicht

Volledigheid

Beheersingsniveau

Transparantie

De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de les gebeurt. De lacune in het aanbod vertaalt zich in de evaluatie. De moeilijkheidsgraad van de examens is laag. De meeste vragen zijn gericht op het volgen van een stappenplan. Het examen bevat ook heel wat vragen, die naar eenzelfde leerplandoel peilen. Andere doelen komen dan weer niet voor in de toetsing.

In het eerste graadjaar bepaalt de evaluatie van het keuzeonderwerp een groot deel van het examencijfer (ca. 35 %). De eindtermen en de basisdoelstellingen van het leerplan vormen te weinig de basis voor de evaluatie. De examenresultaten tonen bovendien aan dat de leerlingen de eindtermen niet bereiken. De meerderheid van de leerlingen behaalt de norm niet. Vorig schooljaar slaagde geen enkele leerling op het decemberexamen voor het onderdeel 'reële functies'. Op het examen in juni slaagden slechts enkele leerlingen. Een bezinning over het beheersingsniveau van de toetsing en de afstemming van de evaluatie op de leerbegeleiding is een dringend werkpunt.

Voor alle vakken uit de basisvorming en uit het specifiek gedeelte organiseert de school oefen- en productevaluaties. Na een oefenevaluatie krijgt de leerling uitgebreide feedback over de leerdoelen die hij reeds onder de knie heeft en over de resterende werkpunten. Op deze wijze willen de leraren de leerling voorbereiden op de productevaluatie. Alleen voor deze laatste krijgt de leerling een score. De leraren stemmen de oefenevaluaties af op de productevaluaties. De oefenevaluaties hebben daarbij duidelijk een dubbele rol. Naast evaluatie ondersteunen zij de leerbegeleiding. Op deze wijze gaat er echter wel veel lestijd naar evaluatie. Een steekproef toont aan dat de lestijd niet altijd even efficiënt wordt benut.

Elk examen en elke toets vermelden de puntenverdeling. De evaluatie is hierdoor voldoende transparant.

De leraren zijn nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

Preventief

Curatief

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding goed. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De vakgroep vermeldt alle initiatieven in het leerlingenvolgsysteem. Leerlingen met specifieke noden kunnen gebruik maken van sticordi-maatregelen.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingschema's aan. De doeltreffendheid van de aanpak meet de vakgroep niet. De evaluatiegegevens tonen aan dat de aanpak weinig rendeert. Over het algemeen is de parate kennis van de leerlingen laag. De leerbegeleiding is bijgevolg niet afgestemd op de noden van de leerlingen.

De leraar stuurt de les. De vakgroep differentieert weinig. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen slechts in beperkte mate kritische zin ten aanzien van de leerstof en zijn de reflectieve vaardigheden beperkt.

Deskundigheidsbevordering

Overleg

Vorming

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting volgden een aantal leraren voornamelijk vakgebonden nascholing. De vakgroep bespreekt de inhoud van de vorming tijdens de vakvergaderingen.

De vakgroep vergadert formeel een aantal keer per jaar. Belangrijker zijn de frequente informele contacten. Tijdens de vergaderingen maken de leraren veelal praktische afspraken. De laatste schooljaren besprak de vakgroep frequent de implementatie van het vernieuwde evaluatiebeleid van de school. Ook komen onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen aan bod. Van een doorgedreven graadoverstijgend overleg met een doeltreffende invloed op de klasvloer is er echter nog geen sprake.

3.1.1.12 Wiskunde in tso derde graad in de studierichting Boekhouden-informatica (leerplannen 2005/069 en 2005/070)

Voldoet

De leerlingen krijgen de meeste eindtermen en leerplandoelstellingen aangeboden. De evaluatie is voldoende evenwichtig en leerplangericht.

Onderwijsaanbod	Dit is het verslag over de basisvorming en over de specifieke vorming van de bovenvermelde studierichtingen.
<i>Volledigheid</i>	
<i>Evenwicht</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	De leerlingen krijgen heel wat leerplandoelstellingen met veel diepgang aangeboden. De leraren bieden de leerplandoelen op het vereiste verwerkingsniveau aan maar spreiden de leerstof weinig evenwichtig over het schooljaar en over de graad. De doelen over de normale verdeling en over integralen komen slechts op het einde van het tweede graadjaar aan bod, waardoor de leraren deze met weinig diepgang behandelen. In het eerste graadjaar oefenen de leerlingen uitgebreid de twee keuzeonderdelen van het leerplan. Zowel aan het onderdeel matrices als aan financiële algebra besteden de leraren heel wat lestijd. Daardoor verschuiven heel wat basisdoelen naar het tweede graadjaar, waardoor de realisatie van deze doelen onder druk komt.
<i>Samenhang</i>	De leerlingen oefenen bepaalde leerplandoelen niet of met weinig diepgang in. Zo komen niet alle aspecten van de beschrijvende statistiek (leerplandoel 2.3.1. en 2.3.2. - basisvorming) in voldoende mate aan bod. Ook een aantal items van de specifieke vorming behandelen de leraren met weinig diepgang. De logaritmische functie (leerplandoel 1.3.2), het grafisch bepalen van limieten (leerplandoel 1.1.1) en het grafisch oplossen van vraagstukken over goniometrische vergelijkingen en ongelijkheden (leerplandoel 1.4.7.) oefenen de leerlingen slechts beperkt in.
	De leraren bieden heel wat stappenplannen en oplossingsschema's aan. Niettegenstaande dit als instap zeer zinvol is, stimuleert dit de kritische reflectie en het probleemoplossend denken (ET 6 en ET8) bij de leerlingen niet. De leraren integreren probleemoplossende vaardigheden wel in de aangeboden oefeningen. De leerlingen dienen echter ook heel wat repetitieve oefeningen op te lossen. De leraren zijn zich bewust van de lacunes in het aanbod en proberen bij te sturen.
Uitrusting	De materiële uitrusting om de leerplandoelstellingen te realiseren voldoet.
<i>ICT</i>	De lokalen zijn uitgerust met een computer en beamer. De leraren zetten ICT tijdens de lessen zinvol in. Tijdens de evaluatie kan de inzet van ICT doelgerichter.
<i>Inzet uitrusting</i>	
<i>Leermiddelen</i>	
Evaluatiepraktijk	De examens en toetsen zijn representatief voor wat er in de les gebeurt. De lacune in het aanbod vertaalt zich sterk in de evaluatie. Bepaalde doelen komen niet aan bod. De vraagstelling is wel gevarieerd maar het aantal rekenvragen buiten context blijft relatief groot. Het aandeel van probleemoplossende vaardigheden is beperkt. Ondanks deze werkpunten is de evaluatie voldoende valide en leerplangericht.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Volledigheid</i>	
<i>Beheersingsniveau</i>	
<i>Transparantie</i>	

De vakgroep hanteert een systeem van oefen- en productevaluaties. Na een oefenevaluatie krijgt de leerling uitgebreide feedback over de leerdoelen die hij reeds onder de knie heeft en over de resterende werkpunten. Op deze wijze willen de leraren de leerling voorbereiden op de productevaluatie. Alleen voor deze laatste krijgt de leerling een score. De leraren stemmen de oefenevaluaties af op de productevaluaties. De oefenevaluaties hebben daarbij duidelijk een dubbele rol. Naast evaluatie ondersteunen zij de leerbegeleiding. Op deze wijze gaat er echter wel veel lestijd naar evaluatie. Een steekproef toont aan dat de lestijd niet altijd even efficiënt wordt benut.

De leraren zijn nog op zoek naar een doeltreffende manier om vakattitudes in de evaluatie op te nemen. De vakgroep maakte hieromtrent nog geen sluitende afspraken. De leraren hanteren geen objectieve criteria om de attitudes te meten.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

In alle klassen is de curatieve leerbegeleiding sterk. De leraren bieden remediëringsoefeningen aan en stellen modeloplossingen ter beschikking. De vakgroep vermeldt alle initiatieven in het leerlingenvolgsysteem. Leerlingen met specifieke noden kunnen gebruik maken van sticordi-maatregelen.

De lessen verlopen kalm en gestructureerd. De meeste leerlingen zijn aandachtig en werkzaam. De leraren bieden stappenplannen, overzichten en oplossingsschema's aan. De integratie van ICT in de les en in het lesmateriaal ondersteunt de verwerking van de leerstof. De doeltreffendheid van de aanpak meet de vakgroep niet. De parate kennis van de leerlingen is veeleer laag.

Over het algemeen stuurt de leraar sterk de les. De vakgroep differentieert weinig. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen slechts in beperkte mate kritische zin ten aanzien van de leerstof en zijn de reflectieve vaardigheden beperkt.

Om de interesse en het enthousiasme bij de leerlingen te prikkelen neemt de school deel aan de verschillende wiskundeolympiades en aan een aantal projecten.

Deskundigheidsbevordering

*Overleg
Vorming*

De vakgroep bestaat uit gedreven leraren. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting volgden een aantal leraren voornamelijk vakgebonden nascholing. De vakgroep bespreekt de inhoud van de vorming tijdens de vakvergaderingen.

De vakgroep vergadert formeel een aantal keer per jaar. Belangrijker zijn de frequente informele contacten. Tijdens de vergaderingen maken de leraren veelal praktische afspraken. De laatste schooljaren besprak de vakgroep frequent de implementatie van het vernieuwde evaluatiebeleid van de school. Ook komen onderwerpen zoals de uitwerking van leerlijnen aan bod. Van een doorgedreven graadoverstijgend overleg met een doeltreffende invloed op de klasvloer is er echter nog geen sprake.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Ze kent haar tekorten en doet daarbij een beroep op de verplichte controles en het advies van de interne dienst van de scholengroep. De jaarlijkse rondgang van de preventieadviseur is, op het preparatielokaal chemie na, vrij volledig en resulteert in een uitgebreid verslag.

Structurele maatregelen, procedures, nascholing en sensibilisering zijn opgenomen in het globaal preventieplan (GPP) en het jaaractieplan (JAP). Recent registreert de school grotere infrastructurele tekorten in een elektronisch opvolgingsplatform op het niveau van de scholengroep, wat zorgt voor een betere beheersing van deze tekorten. Dit schooljaar voerde de school ook een online registratiesysteem in voor haar personeelsleden, zodat tekorten snel kunnen geregistreerd en aangepakt worden. De lokale preventieverantwoordelijke waakt over de samenhang van de verschillende beheersingsdocumenten en volgt het wegwerken van de tekorten van kortbij op. Er is een duidelijke evolutie merkbaar om de beheersinstrumenten concreter in te vullen. Zo zijn in het laatste JAP de risico's, verantwoordelijken, werkwijze, budget en timing beter opgenomen.

De lokale preventieverantwoordelijke heeft een aangepaste opleiding gevolgd en krijgt steun van de preventieadviseur van de scholengroep. Een ernstige bedreiging voor de toekomst is de onvoldoende tijd die ingecalculeerd wordt om deze preventieopdracht uit te voeren. De betrokkenheid van de preventieadviseur in het aankoop- en indienststellingsbeleid is niet in een schooleigen procedure uitgeschreven. De preventieadviseur is betrokken bij bestellingen, maar tekent niet de bestelformulieren en de indienststellingsverslagen. Deze procedure wordt binnenkort op scholengroepniveau aangepakt en geoptimaliseerd.

De school informeert het personeel regelmatig over BVH onder andere via de dinsdagberichten. Ondanks de inspanningen en acties blijft het voor de school moeilijk om alle personeelsleden te wijzen op hun verantwoordelijkheid ten aanzien van BVH.

Op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer-en werkomgeving staan een aantal werken op stapel. Binnenkort starten de werken voor de verwijdering van de leegstaande containers op de campus. Daarna begint de aanleg van de nieuwe speelplaats met extra overdekking. Ook zijn er bouwplannen om het tekort aan meisjestoiletten weg te werken. Al deze werken zijn opgenomen in de beheersingsplannen.

De grote stijging van het leerlingenaantal de laatste jaren, zorgt voor een nijpend lokaaltekort. Het verzorgingslokaal werd afgeschaft en ingericht als leslokaal. De school beschikt dus momenteel niet over een verzorgingsruimte. De school probeert op korte termijn een oplossing voor dit probleem te vinden.

De school krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Omwille van de systematiek waarmee de school tekorten opspoort en wegwerkt, de realisatie van kleinere oplossingen en de aandacht voor proactieve acties, vertrouwt de onderwijsinspectie op de school- en schooloverstijgende werking om de resterende tekorten weg te werken.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 112 en 123/10)	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot een aantal leerlinggebonden materies	ja
• de lesspreiding en de vakantie- en verlofregeling voor leerlingen	ja
• de krachtlijnen inzake extra-murosactiviteiten, leerlingenstages, werkplekleren en school- of centrumvervangende onderwijsprogramma's	ja
• de samenwerking met andere onderwijsinstellingen, vormingsinstellingen of organisaties voor zover rechtstreekse impact op leerlingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de bijdrageregeling, afwijkingen en contactpersoon terzake	ja
• de inspraakmogelijkheden voor de betrokken personen in de school of centrum	ja
• de voorwaarden waaronder de betrokken leerling en de betrokken personen inzage kunnen uitoefenen in of een toelichting kunnen vragen bij of een kopie kunnen bekomen van de leerlingengegevens, waaronder de evaluatie-gegevens	ja
• de organisatie van de leerlingenevaluatie	ja
• de lokale leefregels	ja
• de eventuele beroepsmogelijkheden voor de betrokken personen ten aanzien van betwiste beslissingen buiten beslissingen in verband met definitieve uitsluiting of leerlingenevaluatie	ja
• de basisprincipes van het schoolbeleid met betrekking tot reclame en sponsoring	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen	ja
• bepalingen over overdraging bij schoolverandering van leerlingengegevens naar de nieuwe school	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 tot 110/10)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/6)	ja
Respecteert de school voor secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 115/6, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

Doelgerichtheid De school wil de leerlingen stimuleren tot leren door in te zetten op het welbevinden. Daarnaast wil ze de zelfverantwoordelijkheid bij het studeren ontwikkelen.

De school formuleert voor de leerlingenbegeleiding weinig operationele doelstellingen. De meeste acties en initiatieven ontstaan binnen de cel leerlingenbegeleiding op basis van specifieke zorgvragen van ouders, leerlingen of leraren. De leerbegeleiding maakt hier deel van uit. Specifiek voor de leerlingen uit het tso ontwikkelde de school een competentiegericht traject dat doelgericht is uitgewerkt. Ze wil voor deze doelgroep de zelfredzaamheid verhogen. Daarnaast beoogt de school met het traject dat deze leerlingen een meer realistische studiekeuze voor het hoger onderwijs maken.

De school hanteert voor de leerbegeleiding een zorgcontinuüm. De uitbouw van de brede basiszorg voor alle leerlingen is hoofdzakelijk de verantwoordelijkheid van de individuele vakleraar en de klastitularis. Zij hebben een belangrijke signaalfunctie om eventuele leerproblemen vroegtijdig op te merken. In de fase van verhoogde zorg ondersteunt de cel leerlingenbegeleiding leerlingen met ernstige en langdurige leerproblemen. Voor de uitbreiding van zorg doet de school een beroep op de samenwerking met het CLB en andere externe partners. Het geïntegreerd onderwijs (GON) is doelgericht uitgewerkt.

De school verzamelt bij de inschrijving de nodige informatie over de onderwijsloopbaan en de ontwikkeling van de leerlingen. Hierbij streeft ze naar een goede communicatie met en betrokkenheid van ouders en leerlingen. Door middel van een bevraging zijn ook de ondersteuningsbehoeften van het schoolteam in kaart gebracht.

Ondersteuning De leerlingenbegeleiders behartigen eerder de curatieve aspecten van de leerbegeleiding. Daarnaast focussen andere werkgroepen op de preventieve aspecten die zorgen voor een brede basiszorg. De verschillende werkgroepen koppelen terug naar de stuurgroep om een breed draagvlak te waarborgen.

Om de studiedruk van de leerlingen te bewaken is er een spreiding van de productevaluaties per vak en per lesgroep opgesteld. Recentelijk is ook een planningsinstrument in gebruik genomen dat leerlingen ondersteunt bij de planning van hun studiewerk.

Voor leerlingen met specifieke leernoden organiseert de school extra begeleidende maatregelen. Deze sticordi-maatregelen zijn voldoende gekend bij het lerarenteam. De leerlingenbegeleiders betrekken de leerling en de ouders bij het opstellen van een individueel begeleidingsplan.

De klassenraad volgt de leerlingen met zwakke resultaten strikt op. Deze doet voor remediërende maatregelen vooral een beroep op de individuele vakleraren die het leerproces verder opvolgen. Bij aanhoudende problemen doen de vakleraren een beroep op aanvullende ondersteuning van de leerlingenbegeleiders. Deze bespreken de leerlingen met specifieke noden in de cel leerlingenbegeleiding. Deze cel komt maandelijks samen en is samengesteld uit de directie, leerlingenbegeleiders, een CLB-medewerker en een vertegenwoordiging van het leerlingensecretariaat.

De school gebruikt een leerlingvolgsysteem dat de begeleiding van de leerlingen zorgvuldig in kaart brengt. Het systeem biedt de mogelijkheid om de gegevens over de beginsituatie van de leerlingen, de remediëringsinitiatieven, de klassenraden en de contacten met ouders en leerlingen bij te houden.

De school stimuleert de betrokkenheid van de ouders bij de leerbegeleiding. Dit gebeurt onder meer via infoavonden en de sleutelmomenten met ouders en leerlingen. De ouders hebben ook toegang tot een groot aantal gegevens van het leerlingvolgsysteem.

Doeltreffendheid Omdat de school voor de leerbegeleiding weinig operationele doelstellingen formuleert, kan ze slechts beperkt de doeltreffendheid van leerbegeleiding op het niveau van leerlingen nagaan. De school verzamelt relevante data omtrent leerlingenresultaten, attestering en advisering. Ze analyseert echter nog niet systematisch de resultaten van de leerlingen om de effecten van de leerbegeleiding in kaart te brengen. De cel leerlingenbegeleiding gaat deze effecten hoofdzakelijk na door het informeel opvangen van signalen. De drempel naar de leerlingenbegeleiders is laag. Aan de hand van bevragingen evalueert de school wel de meeste acties voor de leerbegeleiding. Zo evalueert ze na een jaar de toegepaste sticordi-maatregelen in overleg met de leerling en de ouders. Dit leidt indien nodig tot bijstellingen van de individuele begeleidingsplannen. De school verzamelt ook gegevens over de studiekeuze voor het hoger onderwijs. Hieruit blijkt volgens de school dat de leerlingen uit het tso een meer realistische keuze maken in vergelijking met voorgaande schooljaren. Uit het erkenningsonderzoek blijkt echter dat het rendement van het competentiegericht traject in tso nog niet optimaal is.

De leerbegeleiding is gericht op de ontwikkeling van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid bij het studeren, maar is nog te weinig expliciet afgestemd op de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'. De school maakt nog geen afspraken met haar leraren om deze VOET te integreren in het lesgebeuren. Uit de doorlichting blijkt dat de integratie van de VOET 'leren leren' verschilt per graad en per leraar.

De school schenkt veel aandacht aan de curatieve leerbegeleiding. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat voor de meeste vakken de leerlingen na iedere oefenevaluatie persoonlijke feedback en remediëring krijgen in functie van hun noden. Buiten de lestijden kunnen leerlingen voor de meeste vakken op vrijwillige basis remediëringlessen volgen. De leraren registreren systematisch de remediëringsinitiatieven in het leerlingvolgsysteem.

Met diagnostische taaltoetsen brengt de school de talige competenties van de leerlingen van de eerste graad in kaart. Het resultaat van deze instaptoets bepaalt mee of een leerling extra specifieke taalondersteuning krijgt. De school biedt daarnaast ook maandelijks voor de andere leerlingen op vrijwillige basis extra ondersteuning voor de schrijfvaardigheid aan. Ze maakt echter met haar leraren nog geen gemeenschappelijke afspraken voor school- en instructietaal. Recentelijk is de school met ondersteuning van de pedagogische begeleiding gestart met een traject om een schoolbrede visie voor het taalbeleid uit te werken.

Ontwikkeling De school staat open voor vragen en verwachtingen van de omgeving en de overheid. Binnen de cel leerlingenbegeleiding heerst een grote ontwikkelingsdynamiek. De leerlingenbegeleiders volgen nieuwe ontwikkelingen op de voet door deel te nemen aan diverse nascholingen over leerzorg. De nuttige en bruikbare informatie uit deze professionaliseringsinitiatieven communiceren ze vooral op een informele manier naar de rest van het schoolteam om een breed draagvlak te creëren.

Dit schooljaar heeft de werkgroep 'leren leren' de meest gebruikte leerstrategieën in kaart gebracht. Het is de start van een traject om de VOET 'leren leren' schoolbreed te integreren in de lespraktijk.

4.2 Evaluatiepraktijk

Doelgerichtheid Recentelijk actualiseerde een werkgroep de visie op evaluatie. De school werkte hiervoor nauw samen met de pedagogische begeleidingsdienst en liet zich extern ondersteunen. Dit proces is nog in volle ontwikkeling. Een aantal issues dienen nog verder uitgewerkt. In de werkgroep zijn de meeste vakken en graden vertegenwoordigd. Hierdoor is de vernieuwde visie rond evalueren breed gedragen. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat een aantal leraren en vakgroepen moeite hebben met de vertaling van de vernieuwde visie naar de lespraktijk. In alle vakgroepen is de aandacht voor een leerplangerichte evaluatie wel sterk toegenomen.

Het beleid stelt enkele prioriteiten. Het stimuleren van de leergierigheid, het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen bij het eigen leerproces vormen de speerpunten van het vernieuwde beleid. De laatste schooljaren nam de directie enkele initiatieven om zowel de beoordelende als de begeleidende rol van evaluatie een sterkere invulling te geven. Via een betere afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen en door het geven van duidelijke feedback wil de school de evaluatie beter afstemmen op de leerbegeleiding. Dit aspect komt in een tweede fase aan bod.

Voor alle vakken uit de basisvorming en uit het specifiek gedeelte organiseert de school oefen- en productevaluaties. Na een oefenevaluatie krijgt de leerling uitgebreide feedback over de leerdoelen die hij reeds onder de knie heeft en over de resterende werkpunten. Op deze wijze willen de leraren de leerling voorbereiden op de productevaluatie. Alleen voor deze laatste krijgt de leerling een score. Via deze werkwijze wil de school de totale evaluatietijd optimaliseren en de gerealiseerde leerwinst zo veel mogelijk valideren. Zij hoopt op deze wijze een zo getrouw mogelijk beeld te verkrijgen van de prestaties van de leerling.

De school reikt twee rapporten uit voor het dagelijks werk en organiseert twee examenperiodes. Voor de weging van beide evaluaties in het jaartotaal differentieert de school per graad. Terwijl in de eerste graad het dagelijks werk nog voor 60 % meetelt, daalt dat aandeel in de tweede graad tot 50 % en in de derde graad tot 40 %. Ook weegt het tweede semester sterker door in het puntentotaal dan het eerste. Deze weging is gelijk in het aso en het tso. Voor een aantal vakken kiest de school voor permanente evaluatie. In de praktijk is het veeleer een mix van permanente en gespreide evaluatie. Het zijn de vakgroepen die, in overleg met het beleid, voor de meest geschikte evaluatievorm kiezen. De richtlijnen van het leerplan vormen hier de leidraad.

Voor haar deliberatiebeleid sluit de school aan bij de richtlijnen van het GO!. Die pleiten voor een effectieve, efficiënte en prospectieve deliberatiehouding. De leraren houden rekening met zowel de jaarresultaten als met de resultaten van elk dagelijks werk en elk examen. De klassenraad hanteert geen mathematisch model om te delibereren. Vooral de evolutie van de resultaten van de leerling en de mogelijkheden om verder te studeren in een bepaalde studierichting zijn doorslaggevend. Een aantal leerlingen volgt het advies van de klassenraad met betrekking tot de studiekeuze niet. Mede hierdoor reikt de school, vooral in het aso, meer B- en C-attesten uit dan gemiddeld in Vlaanderen.

Ondersteuning Er zijn afspraken om het aantal herhalingsstoetsen per week te beperken. De grote toetsmomenten dienen minstens een week op voorhand via de digitale leerlingenagenda te worden aangekondigd. Of de leraren zich al dan niet aan deze richtlijn houden, gaat het beleid niet na. Zij rekent hiervoor op feedback vanwege de leerlingen.

Leerlingen met leer- en ontwikkelingsstoornissen genieten bij het afleggen van examens van compenserende en/of dispenserende maatregelen.

In de derde graad werkte de school een aantal criteria uit voor de evaluatie van de onderzoekscompetentie. De afspraak is dat dit item voor 20 % meetelt in het dagelijks werk. De evaluatie van de onderzoekscompetentie staat echter nog niet voor elke pool op punt. Voor sommige vakken dienen de leerlijnen met betrekking tot leren onderzoeken nog te worden uitgewerkt. Ook tellen vormvereisten nog te sterk mee. Voor andere vakken is de evaluatie meer leerplangericht.

De school besteedt veel aandacht aan de communicatie over de evaluatiegegevens. De leraren geven regelmatig feedback via het digitaal platform van de school of via geschreven commentaar op taken en toetsen. Op de verschillende rapporten formuleert de klassenraad algemene commentaar en geven de leraren feedback per vak. Hiervoor beschikken zij over een lijst met voorbeelden. De commentaar dient naast een analyse van de behaalde scores ook de verschillende mogelijkheden voor remediëring te bevatten. Over het algemeen zijn de commentaren aanmoedigend. Sommige vakken maken een diepgaande analyse van de resultaten. Voor andere vakken is de commentaar dan weer weinig informatief. De directie multiplificeert 'good practice-voorbeelden' om de kwaliteit van de commentaren nog te verhogen.

De ouders kunnen via een digitaal rapportstelsel de resultaten van de productevaluatie opvolgen. Ook het aantal oefenevaluaties staat hierin vermeld. Sommige leraren maken gebruik van dit platform om nog extra feedback te geven. De oefenevaluaties zelf dienen de leerlingen te bewaren in een map. Er zijn geen sluitende afspraken op schoolniveau over de archivering van evaluatiegegevens voor het vak. Elke leraar maakt hierover afspraken met zijn klas. Hierdoor zijn er nogal wat verschillen per vak en per graad.

Op regelmatige oudercontacten geven de leraren extra informatie. Indien de klassenraad een overleg met de ouders noodzakelijk acht, nodigt zij hen uit op een zogenaamd sleutelmoment. De school verwacht van de ouders en de leerlingen dat zij zich engageren om hierop aanwezig te zijn.

Doeltreffendheid

De school legt de verantwoordelijkheid voor het bewaken van de representativiteit en de afstemming van de evaluatie op de leerplannen bij de leraren en de vakgroepen. Er zijn een aantal duidelijke afspraken. Die hebben betrekking op het aandeel van het dagelijks werk en de examens in het puntentotaal, de transparantie van de puntenverdeling en de feedback. De leraren dienen hun jaarplanningen op het elektronisch platform van de school te plaatsen. Ook hierover bestaan een aantal afspraken. Op deze wijze tracht het beleid de leerplangerichtheid van de evaluatie te verankeren. Het doel is de zelfsturing binnen de vakgroepen te stimuleren. De directie stimuleert en bemiddelt. Een leerplangerichte planning garandeert echter niet noodzakelijk een leerplangerichte evaluatiepraktijk. In de praktijk zijn er een aantal verschillen tussen de vakken. Sommige vakgroepen overaccentueren bepaalde doelen waardoor de leerplangerichtheid van de evaluatie onder druk komt te staan. Sommige vakgroepen werken ook nog vanuit de traditie. Over het algemeen is de evaluatie echter voldoende tot sterk gericht is op het leerplan.

Elke vakgroep of leraar maakt evaluatieafspraken met de leerlingen. Soms gebeurt dit via een evaluatiedocument en soms gebeurt dit mondeling. Voor sommige vakken zijn de richtlijnen veeleer summier. Andere vakgroepen werkten een uitgebreid document uit.

De school voerde vorig schooljaar het nieuwe evaluatiesysteem in. Dit systeem staat nog niet op punt. Vooral de leerlingen in derde graad hebben er kritiek op. De leraren geven aan dat niet alle leerlingen de oefenevaluaties ernstig voorbereiden. Hierdoor rendeert het systeem niet ten volle. Bovendien is de tijd, die de leraren aan evaluatie spenderen, veeleer toegenomen. Sommige oefenevaluaties zijn verkapte oefeningensessies en soms dienen de leerlingen de oefentoetsen thuis af te werken. Voor bepaalde vakken zijn de oefenevaluaties bovendien gemakkelijker dan de productevaluaties, waardoor deze eerste niet doeltreffend voorbereiden op het product. De meeste leraren zijn echter overtuigd van het nut van het systeem en zijn het eens met de onderliggende visie. Alleen de praktische uitwerking vergt verdere aandacht.

Het schoolbeleid onderstreept sterk de ondersteunende rol van evaluatie voor het 'leren leren'. De leraren verbeteren de toetsen zorgvuldig en stimuleren de zelfreflectie op de studiehouding bij de leerlingen. Voor sommige vakken stuurt de leraar sterk de les. Nochtans experimenteren heel wat leraren met actieve werkvormen en alternatieve evaluatiewijzen.

De vakgroepen evalueren over het algemeen gelijkgericht. Voor parallelklassen stellen de leraren gezamenlijk de examens op. Aan teleurstellende resultaten koppelt de school regelmatig een vakantietaak of andere remediëringsopdrachten. De leerling krijgt hierover de nodige feedback.

De leraren nemen heel wat remediëringsinitiatieven. Als een leerling remediëring krijgt aangeboden, dient de leraar dit te noteren in het leerlingenvolgsysteem. Ook de vaststellingen tijdens de les en de gegevens van de leerlingenbegeleiders en de klasleraren verzamelt de school in het leerlingendossier. De school gebruikt de geregistreerde gegevens om de toegekende attesten te onderbouwen. De klassenraad hanteert een aantal standaardformuleringen om de B- en C-attesten te motiveren en verwijst voornamelijk naar de rapportcommentaren. Niet alle commentaren zijn echter even informatief. Vooral een inhoudelijke analyse van de niet gerealiseerde leerplandoelen ontbreekt voor bepaalde vakken. Sommige leraren beperken zich tot een opsomming van de cijfermatige gegevens. Hierdoor missen sommige adviezen overtuigingskracht. De leraren geven aan dat een aantal leerlingen de adviezen niet volgen, waardoor de resultaten in het vervolgjaar tegenvallen.

De school maakte nog geen afspraken over de evaluatie van attitudes. In de praktijk blijken de verschillen tussen de vakken groot. Sommige leraren nemen geen of enkel algemene attitudes op in de evaluatie. Een aantal vakgroepen hanteren geen objectieve meetsystemen voor de vakattitudes. Voor andere vakken is de meting van de vakattitudes dan weer een voorbeeld van goede praktijk.

De doeltreffendheid van de evaluatie wordt in de praktijk niet gemeten. Uit een bevraging van leraren en leerlingen destilleerde het beleid wel een aantal werkpunten. Ondanks de vernieuwde evaluatiepraktijk blijft de werkdruk voor de leerlingen op sommige tijdstippen hoog. De school nam initiatieven om de toetsen beter te spreiden en om de leerlingen te stimuleren hun eigen leerproces beter te plannen. Deze werkwijze is echter te recent om doeltreffend te zijn.

Ontwikkeling Het evaluatiebeleid en de evaluatiepraktijk zijn de laatste schooljaren in voortdurende ontwikkeling. Tijdens de voorgaande schooljaren besteedde het team heel wat vergaderingen en reflectiemomenten aan evaluatie. Dit overleg loopt nog steeds. De optimalisatie van de evaluatietijd en de afstemming van de evaluatie op de leerbegeleiding vormt de rode draad in de debatten. Sommige vakgroepen wensen nog meer te evolueren naar een doorgedreven vorm van permanente evaluatie. De visie van de leerplannen, die niet voor alle vakken identiek is, vormt veelal de leidraad in de discussie.

Om de evaluatiepraktijk te evalueren en efficiënt te koppelen aan de leerbegeleiding neemt de school sedert een aantal schooljaren deel aan het project 'onderzoekende school'. Het beleid neemt ook initiatieven om de resultaten van de tso-leerlingen in het vervolgonderwijs te verbeteren.

Dit schooljaar is de school samen met het CLB een traject gestart om de leerlingen beter te oriënteren. Via rollenspelen en teamoverleg tracht het team de communicatie nog te optimaliseren en de leraren te laten reflecteren over hun eigen lespraktijk.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap De twee directieleden leiden de school. De directeur volgt overwegend leraargerichte en infrastructuur gerichte beleidsaspecten op, de adjunct-directeur meer leerlinggerichte aspecten. Er is regelmatig directieoverleg en tweewekelijks is er directie-stuurgroepoverleg. In de stuurgroep is er een vertegenwoordiging van de graden, de studiegebieden, de vak- en werkgroepen.

De beleidsitems worden voorgelegd aan en besproken met de stuurgroep. Deze stuurgroep vormt als beleidsorgaan een belangrijke factor in het streven naar gedeeld leiderschap. Beleidsvoorbereidende taken worden daarna ook opgenomen door het vakgroepvoorzittersoverleg, de vak- en werkgroepen. De uiteindelijke beleidsbeslissingen worden genomen binnen het participatief model (zie besluitvorming).

Het strategisch plan maakt duidelijk hoe alles verweven zit, het overzichtelijk organigram verduidelijkt de rol van elke groep. Ondanks het duidelijk linken van de verschillende groepen en het visualiseren van de dwarsverbindingen blijft de vakgroepoverstijgende samenwerking in het schoolteam veeleer beperkt.

Visieontwikkeling De school heeft de afgelopen jaren met het personeel een doelgericht pad van visieontwikkeling bewandeld om de kernwaarden van de school naar boven te halen en hiermee de positie van de school in de regio te verstevigen. De kernwaarden van de schoolvisie zijn het stimuleren van leergierigheid, welbevinden en betrokkenheid. Deze sluiten naadloos aan bij het pedagogisch project van het Gemeenschapsonderwijs en de kernvisie van de scholengroep Midden-Brabant. De kernwaarden zijn hertaald naar de leerlingen, de leraren en de ouders. Precies deze laatsten worden uitdrukkelijk als partner meegenomen tijdens de loopbaan van de leerlingen op school.

Leraren krijgen tal van stimuli om mee denkprocessen in gang te zetten en met het team te komen tot resultaten. Op die manier heeft de school de afgelopen jaren een gedragen visie ontwikkeld rond belangrijke items zoals het motiveren van leerlingen via verdiepende en ondersteunde modules, het leerlinggerichte aanbod in de vrije ruimte, de geïntegreerde werkperiodes, de onderzoekscompetentie, de aandacht voor kennis/inzicht en toepassing, het sanctiebeleid, het open leercentrum, het evaluatiebeleid...

Elke drie jaar stelt de school een strategisch plan op. Het vormt het kader om de denkprocessen te stroomlijnen en de doelen niet uit het oog te verliezen.

Besluitvorming De stuurgroep vormt samen met de vakgroepvoorzitters, de vak- en werkgroepen de kern van de schoolwerking. De directie pikt samen met de stuurgroep de noden en vragen op, analyseert en formuleert voorstellen die in de verschillende groepen een verdere bespreking en uitwerking krijgen.

Het participatiemodel uitgewerkt door en op vraag van het personeel, weerspiegelt de grote betrokkenheid van het team bij de besluitvorming. Zonder in detail te treden, komt dit model hier op neer dat voor elke beslissing vier fasen worden doorlopen: de voorfase, het voorstel, het voorstel van beslissing en de beslissing zelf. Via de dinsdagberichten kan iedereen volgen in welke fase van de besluitvorming een bepaald item zit. Ook de vak- en werkgroepen ondersteunen de doorstroming van informatie.

Naast het sterke communicatiekanaal van de dinsdagberichten is er ook een vast vergadermoment op dinsdag, waarbij iedereen vrijgeroosterd is. Op die manier wil men tijd en ruimte creëren om overleg en participatie nog meer mogelijk te maken.

Daarnaast bespreekt de schoolleiding de beleidsaspecten ook in de decretaal verplichte organen.

Het welbevinden van leerlingen, ouders en personeelsleden functioneert als barometer en is bepalend voor bijstellingen in de beleidsvoering en/of de schoolorganisatie.

Kwaliteitszorg De school heeft aandacht voor kwaliteitszorg. Zij verzamelt en analyseert talrijke kwantitatieve en kwalitatieve gegevens en gebruikt ze voor het bepalen van beleidsprioriteiten.

De directie en stuurgroep vertrouwen voor de kwaliteitscontrole van de leerplanrealisatie op de vakgroepen. De vakgroepvoorzitters zijn vaak de stuwende kracht hiervoor binnen de vakgroep. Maar de ondersteuningsbehoefte die binnen de vakgroepen leeft bij bepaalde beleidsbeslissingen blijft een aandachtspunt.

De enorme groei in het leerlingenaantal dwingt de school in de toekomst tot meer aandacht voor structuur, orde en netheid in de organisatie.

Deliberatie Het inspectieteam is van oordeel dat het beleidsvoerend vermogen voldoende sterk is om de tekorten voor wetenschappelijk werk in de eerste graad A-stroom in de studierichting Moderne Wetenschappen en voor wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen snel en adequaat bij te sturen. Deze tekorten worden daarom gedelibereerd.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Latijn.
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in aso derde graad in de studierichtingen Economie-wiskunde, Latijn-wiskunde en Wetenschappen-wiskunde.
- De realisatie van de onderzoekscompetentie in de pool Wetenschappen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het engagement en de professionaliteit van het schoolteam.
- De brede zorg voor leerlingen.
- De ontwikkelingsdynamiek binnen de onderwijskundige processen.
- De aandacht voor competentiegericht onderwijs in tso.
- De communicatie met ouders en leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De concretisering van de schoolvisie.
- Het voeren van een doelgericht beleid.
- De participatieve besluitvorming.
- De beleidsondersteunende functie van de stuurgroep en de werkgroepen.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van het moderne-talenonderwijs.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het inhoudelijk professionaliseren rond VOET.
- De leerbegeleiding koppelen aan de VOET 'leren leren' op schoolniveau.
- Het doelgericht opvolgen en ondersteunen van het schoolteam om het vernieuwde evaluatiebeleid verder te implementeren.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het doelgericht ondersteunen van de kwaliteitszorg in de vakgroepen.
- De aandacht voor structuur, orde en netheid in de organisatie.
- Het doelgericht stimuleren van de vakoverschrijdende samenwerking

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor wetenschappelijk werk in de eerste graad A-stroom in de studierichting Moderne Wetenschappen. (Geen opvolging)
- De leerplanrealisatie voor wiskunde in aso derde graad in de studierichting Economie-moderne talen. (Geen opvolging)

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor alle structuuronderdelen van het voltijds secundair onderwijs.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Marjan MEULEWAETER de inspecteur-verslaggever	Katty ELIAS de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	